

Mlaš tednik

Krvo

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Postni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XII./ŠTEVILKA 49

CELOVEC, DNE 7. DECEMBRA 1960

CENA 2.- ŠILINGA

BOŽICNA
DARILA

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem
mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9
Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zame-
njam zlato in srebro.
(tudi strto zlato.)

Družina - naša trdnjava

Vsaka družina je temelj naroda, temelj države, temelj Cerkve. Že ime družina pove, da je to skupnost ljudi, ki jih družijo vez krvi, isti jezik, ista vera, skupen dom.

Družina ni izmišljotina človeka, družina je božja ustanova. Bog je ustvaril kot prva človeka moža in ženo ter rekel: »Rastita in množita se! Gospodujta ribam morja in pticam neba, vsem živalim in vsej zemlji.« S tem je človek postal tudi gospodar zemlje. V družinski skupnosti je doraščal tudi Sin božji. Tako je pravzaprav potrdil potrebo družinskega okolja za otrokov telesni in duševni razvoj. Vsi veliki sociologi priznavajo pomen in važnost družine. Nekaj novejših ideologov bi sicer hotelo iztrgati družini prvenstveno vlogo vzreje in vzgoje otrok. Tudi to bi hoteli podražaviti. Seveda je to proti naravnemu in proti božjemu zakonu.

Družina je bila do današnjega dne trdnjava verskega in narodnega življenja. Trdnjava pomeni nekaj močnega, trdnega, nepremagljivega, kar daje zavetje in varnost. Žal je dandanes družina v nevarnosti. Ima notranje in zunanje sovražnike. Notranji sovražniki izvirajo iz zakona samega. Dosti jih je: zakoni med premladimi, razlika v veri, razlika v narodnosti, slabe lastnosti enega izmed zakoncev ali obeh, bolezen itd. Še nevarnejši pa so morda zunanji sovražniki. Rek: »Družina v nevarnosti« je upravičen. Zelo slabo vpliva na družino tehnika in sploh civilizacija. Tu so mišljeni: radio, televizija, kino, motorizacija. Vse to družino trga. En primer: mati hoče mir, sinček hoče pisati nalogo ob spremljavi radia, hčeri radio ni dovolj, gre gledat televizijo k prijateljici ali v gostilno, oče je pri nekem tečaju in starejši sin, ki ni za eno ne za drugo, sede na moped in drvi z njim po cesti brez cilja, pač pa z velikim hrupom. Saj se nam smili taka družina. Je le še prehranjevalnica, kjer se nasitijo in naspijo, sicer so si pa čisto odtujeni. Živijo eden zraven drugega, pa gredo eden mimo drugega.

Velik sovražnik družine je nadalje življenjski materializem, ki zapoveduje lov za zemeljskimi dobrinami in za denarjem. Za molitev, premišljevanje ni časa. Še v nedeljo delajo, da si čim več nagrabijo. Pozabljajo, da človek ne živi samo od kruha, da ima tudi dušo. Družine se branijo otrok, ker so v oviro. Namen zakona pa je jasen: rodnja in vzgoja otrok. To je življenjska naloga očeta in matere. Po njej bosta sojena za večnost, ne pa po tem, kakšno premoženje sta pridobila.

Popolnoma pravilno in zelo potrebno je, da se Cerkev toliko zanima za družino.

Cerkev je postavila praznik sv. Družine; na ta dan obhajamo družinsko nedeljo. Ona ne dopušča ločitve zakona; papeži izdajajo okrožnice o krščanski vzgoji v krščanskem zakonu itd. Cerkev je zelo zainteresirana za dobro družino, ker je ta poročstvo za trdno versko življenje.

Pa tudi države se trudijo za boljši družbeni ali socialni položaj družine. V Avstriji je že mnogo storjenega na polju družinske politike. Poznamo vsi otroške doklade, družinske doklade, enkratno denarno pomoč ob rojstvu otroka, v januarju bodo prvič izplačevali materinske doklade v znesku 50.- šil., ki se bodo tekom treh let zvišale na 150.- šil. mesečno. To podporo bodo dobile le matere, ki imajo vsaj 3 otroke. Vsaka noseča žena uživa zaščito. Delodajalec ji ne more odpovedati službe. Vsaka dobi tudi dopust pred in po porodu. Najmanj ugodnosti uživa pravzaprav kmečka mati. Prav kar se tiče kmečke žene-matere, bi bilo treba precj izboljšati njen položaj.

Zelo na višku je družinska politika v Zap. Nemčiji. Tam imajo že od l. 1953 svo-

Občni zbor Kmečke gospodarske zveze

V nedeljo 4. t. m. se je po adventni prireditvi absolventov naših strokovnih šol zbral v Mohorjevi hiši pretežno mladi moški gospodarski svet, da skupno z navzočimi gospodarji-starostami preudari sodobni gospodarski položaj kmetijstva in spet zaktivira Kmečko-gospodarsko zvezo.

Zborovanje je namesto obolelega predsednika g. Janka Janežiča vodil posestnik Joško Štikar iz št. Petra pri št. Jakobu v Rožu. Po njem pozvan je podal tajnik kot sledeči referent nekatere misli o

kmetijskem zakonu.

Med drugim je izvajal: Kmetijski zakon pomeni resno prizadevanje države in vlade, da odpomore težkemu gospodarskemu položaju kmetijstva. Težave na prodajnem tigu, velika razlika med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov in še kmetijstvu po naravi dane posebnosti gospodarjenja spravljajo kmetijskega gospodarja v veliko zagato. Njegovi denarni izdatki rastejo z letom, izkupiček s trga pa se le manjša. Kmetijski zakon skuša temu odpomoči z državne ravni. Posebne strokovne komisije proučujejo stroške in dohodke v področjih mlekarstva, živinoreje in žitarstva. Po vzorcu mlečnega fonda skuša država pripraviti še fonda za podpiranje živinskih in žitnih cen. Nadalje je v

Slovinci v Italiji za svoje pravice

Slovenske politične in kulturne organizacije na Tržaškem in na Goriškem so 27. novembra poslale predsedniku vlade prof. A. Fanfaniju pismo, v katerem se ponovno zavzemajo za svoje pravice in ga prosijo, da jih osebno sprejme, da bi mu obrazložili težavni položaj, v katerem živijo Slovenci v Italiji.

Pismo med drugim omenja sledeče:

»Slovinci, ki prebivajo v pokrajinah Trst, Gorica in Videm, so se že ponovno obrnili na vlado in na parlament republike z raznimi nujnimi zahtevami in spomenicami, da bi dosegli objavo zakonskih določb na podlagi demokratičnih načel, na podlagi določb republiške ustave in na podlagi mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela vlada za ureditev jezikovnih in narodnostnih pravic slovenske manjšine v Italiji.

Ker na te zahteve ni bilo nobenega odgovora in ker slovenska manjšina - v razliki od nemške, francoske in ladinske manjšine - še vedno ne razpolaga z zakonskimi določili, ki bi urejala njeno narodno, jezikovno in kulturno življenje, je potrebno poskrbeti, da se v korist razvoja slovenske manjšine in tudi v korist italijanske republike s takim stanjem preneha...

Kakor je razvidno iz te spomenice, ima

je družinsko ministrstvo. V nekaterih državah se res zavedajo važnosti družine - trdnjave. Saj vedo, da iz dobrih družin izhajajo dobri, pošteni državljani; iz slabih družin pa večkrat - slabi državljani.

Če bi še nadalje razmišljali o družini in njenem vplivu na življenje posameznika, na javno življenje, bi ne prišli do konca. Jasno pa smo spoznali važnost družine. Iz tega pa sledi dejstvo: da se je treba za dobre družine truditi, kajti potrebne so za narodni obstoj in za obstoj božjega kraljestva na zemlji.

Kakšni bodo torej naši zaključki:

1. Družina naj tam, kjer ni, spet postane trdnjava božjega kraljestva. Tisto počasno, skoro neopazno oddaljevanje od Boga je treba prekiniti, in se spet počasno, postopoma bližati Bogu.

načrtu pokupovanje odvišnih pridelkov po vladi v še večjem obsegu kot doslej.

Tajnikova izvajanja so zborovalci vzeli z odobravanjem na znanje, nakar so se živahno razgovarjali o vprašanju, kako bi kmečko-gospodarsko organizacijo čimprej še bolj izgradili. Posebno gospodarji z Brnce in Gur so spregovorili v tej zvezi marsikatero prav krepko in nujno besedo. Sekundiral pa jim je kljub svojim šestim križem še vedno mladostni ravnatelj tinjske kmetijske šole g. ravnatelj Radanovič.

Novi zvezin odbor

Sledile so volitve. Zborovalci so k tej točki podprli željo, naj bi bila v novem odboru bolj zastopana Podjuna, ki je posebno v svojem pliberškem okraju še močan steber našega kmetijstva. Po živahnem razgovoru je občni zbor sklenil, da pritegne v ožji zvezin odbor kot predsednika g. Mirka Kumra, pd. Črčaja mlajšega z Blata, in kot tajnikovega namestnika pa podjetnega globaškega posestnika Lojza Gregoriča. Med novimi odborniki so še Oitiz Janez, Pec z Brnce, Ogris Janez s Stranj pri Bilčovsu in Tolmajer Nužej, pd. Poderžnikov z Radiš.

Lepo uspeli občni zbor je predsednik zaključil s pozivom k še večji požrtvovalnosti v prilog kmetijskega podviga in procvata.

slovenska manjšina v Italiji najmanj pravic. Nemška v Južni Tirolski, francoska v dolini Aosta in ladinska manjšina v dolomitskem pogorju imajo svoje narodnostne pravice zajamčene s posebnimi zakoni in tako jim nihče ne more odvzeti njihovega šolstva v materinščini, krajevnih napisov v domačem poimenovanju in uradnega jezika v materinščini.

Tudi na Tržaškem in na Goriškem je po vseh slovenskih in dvojezičnih krajih vpeljano slovensko šolstvo z italijanščino kot tujim jezikom. Tako obiskujejo slovenski otroci slovenske šole na vseh stopnjah razen univerze. Glede krajevnih napisov je zlasti na Tržaškem vpeljana dvojezičnost in tudi dvojezičnost v uradih je mnogokje v rabi. Toda vse te pravice niso nikjer doslej potrjene z zakonom. In prav ta »nezakonitost« ustvarja že skozi leta neko negotovost in zavest neenakopravnosti z italijanskimi sodržavljanji.

Vest, da so primorski Slovenci zahtevali pri rimski vladi svoje pravice, so kar brž prinesli tudi koroški dnevnik nemškega porekla s pripombami, da Italija tudi ne daje slovenscem zakonitih pravic. S tem so pač menda hoteli povedati svojim čitateljem - najbrž v opravičilo -, da so do Slovencev krivični tudi Italijani.

V družini ne molijo več. Spet je treba začeti z molitvijo.

2. Družina naj gradi na tradiciji. Današnji rod, družina je člen neke dolge verige rodov. Če bo ta člen drugačen in se torej ne bo skladal z ostalimi, se bo veriga raztrgala. Družina naj ostane v narodnem pogledu to, kar je stoletja bila. Vsak človek nosi v sebi sledove rodov, prednikov, ki so se za nekaj borili, nekaj spoznali za prav in to posredovali naslednikom. To že utrjeno mišljenje in stremljenje je treba ohraniti tudi našim potomcem.

3. Družina naj ne bo samo trdnjava. Naj bo za nas popotnike in romarje proti nebesom ognjišče ljubezni. V družini pri materi in očetu se majhen otrok čuti varnega. Družina je od Boga hotena in blagoslovljena skupnost, ki naj bi bila košček raja na zemlji.

Koča Popovič v Italiji

Jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič se je komaj nekoliko odpočil od obiska na Dunaju in je zopet moral na pot v Italijo. V Rim je prispel 1. decembra, sprejeli so ga kot zastopnika dobrega soseda; saj je znano, da so po ureditvi tržaškega vprašanja postajali medsebojni odnosi od leta do leta boljši.

Med obema sosednjima državama obstajajo zelo ugodni trgovinski dogovori in prav te hočeta obe državi ob tej priliki še bolj poglobiti. Sad tega gospodarskega sodelovanja so tudi povoljne razmere ob vzhodni meji, kjer že skozi pet let zelo dobro deluje mali obmejni promet. Tudi vprašanja, ki se tičejo narodnostnih manjšin na obeh straneh meje, rešujejo vedno z večjim razumevanjem in dobro voljo.

Prav glede rešitve nekaterih nerešenih vprašanj pri slovenski manjšini je minister Popovič izjavil podobno kot na Dunaju, da morajo manjšine postati ne ovira, marveč važen činitelj približevanja in sporazumevanja sosednih držav in sicer na osnovi mednarodnih dogovorov in naravnih pravic vsake narodnostne skupine. Iz tega razloga je povsem razumljivo, da je kot predpogoj za dobro sosedstvo treba za manjšine ustvariti take življenjske pogoje, ki bodo jamčili njihov popoln razvoj.

Po treh dnevih prijetnega bivanja v prijateljskem vzdušju in po uspešnih razgovorih o skupnih gospodarskih in kulturnih problemih se je Popovič vrnil v Beograd.

- KRATKE VESTI -

Med Poljsko in Zap. Nemčijo opažajo zadnje čase precejšnje popuščanje v sporu zaradi meje ob Odri in Nisi. Poročajo, da Adenauer ne vztraja več pri zahtevi, da morajo Nemčiji biti vrnjene vzhodne dežele in da se je sprijaznil z današnjo nemško-poljsko mejo. Med Poljaki je zbudil splošno odobravanje govor berlinskega kardinala Döpfnerja, ki je nemške katoličane in odgovorne državnike pozval, naj imajo večje razumevanje za poljske zahteve.

Zbliževanje med Cerkvijo in državo v Jugoslaviji je treba vzeti prav resno. Jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič je med svojim obiskom na Dunaju na vprašanje o tej zadevi pojasnil na tiskovni konferenci, da je v odnosih med državo in Cerkvijo v Jugoslaviji v zadnjem času nastopilo znatno zblizanje, hkrati pa tudi splošna želja za »normalizacijo«. Kakor je znano, je jugoslovanska vlada odgovorila na spomenico-jugosl. škofov. Nekateri izmed njih so bili pred kratkim v Rimu in so o teh vprašanjih razpravljali s Sveto stolico. - Minister Popovič je v teh dneh tudi bil na uradnem obisku v Rimu, toda v Vatikan ni šel na obisk k papežu, kajti odnosi med državo in Cerkvijo v Jugoslaviji še niso urejeni in tudi pogajanja še niso tako daleč uspela, kot pravijo poročila.

Mali obmejni promet z Jugoslavijo ima poleg Avstrije tudi Italija in Grčija. Sedaj so v teku pogajanja še z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo, da tudi vpeljejo to koristno ureditev obmejnih zadev. Le z Albanijo noče Jugoslavija imeti podobnih zvez, kajti z njo se še vedno gleda kot pes in mačka. - Bilo je tudi slišati, da je jugoslovanskemu zunanjemu ministru Popoviču ob zadnjem obisku na Dunaju ponudil minister Kreisky, da naj odpravijo potni vizum za obe državi, na kar je Koča Popovič odgovoril, da mora o tej zanimivi ponudbi predhodno govoriti s svojo vlado.

Politični teden

Po svetu . . .

Zaloigra v Kongu

»Ali bo v Afriki črni imperializem zamenjal belega? Od skrbi in bojzani nad prebujeno Afriko trepečem!« Tako je govoril zastopnik afriške države Liberije pred Združenimi narodi ob priliki razpravljanj o Kongu.

Cela vrsta afriških držav je v teku zadnjega leta dobila samostojnost in vse se razvijajo kar v miru. Da pa je v Kongu nastala prava anarhija, je pripisovati krivdo predvsem politiki moža, ki je hotel v deželi uvesti diktaturo po komunističnem vzorcu; ta mož je **Patricie Lumumba**.

Kakor dokazujejo dokumenti, katere so zajeli ob aretaciji Lumumba, je hotel ta mož izkoristiti demokratične ustanove, katere so vpeljali Belgijci, le za sredstvo, da bi prišel do oblasti v deželi. Vse kaže, da je načrtno delal na to, da se zruši državni aparat v neredih in medsebojnih nasprotovanjih ter stalnih izbegavanjih v političnih dogovorih; saj, kar je danes podpisal, je jutri že preklical, itd. V nekem odloku od 15. septembra na vse prefekte provinc je Lumumba rekel, da je diktatura edino sredstvo, ki more v deželi zopet upostaviti red, zato zahteva od pokrajinskih oblasti uporabo terorja. »Vse sodelavce opozicije je treba aretirati, voditelje pa postreliti. Uvede naj se bičanje in podzemna ječa.«

Polkovnik Mobutu je kot vrhovni poveljnik dan pred tem odlokom, ki bi naj v deželi vpeljal diktaturo, izpeljal državni udar in tako preprečil, da ni Kongu in morda po njem tudi velik del afriške celine postal lahek plen komunizma.

Že se je zdelo, da bo v Kongu zavladal mir, potem ko so ZN priznali legitimnost Kasuvubujevi delegaciji. Toda premeteni Lumumba je prejšnji teden nenadoma izginil iz glavnega mesta ter se hotel zateči v rojstno provinco Kasai, kjer ima še mnogo pristašev. Toda Mobutujevimi vojakom se je posrečilo, da so ga še pravočasno zajeli in, kot je napovedano, se bo moral zagovarjati pred sodiščem, ker je hujskal deželo k uporabi.

Če bi se Lumumba posrečil beg, bi nastala nova nevarnost, da bi provinco Kasai proglasil za neodvisno in bi v njej s sovjetsko pomočjo vpeljal komunistično diktaturo, ki bi postala izhodišče komunizma za ostalo Afriko. Zato je razumljivo, da Sovjetska zveza zelo pozorno spremlja dogodke okrog svojega varovanca Lumumba, kar napolnjuje generalnega tajnika ZN Hammaskjolda z veliko skrbjo.

Istovrstno se pa odigravajo v provinci Katanga v severnem Kongu hudi boji okrog mesta Luena, katerega napadajo uporne Baluba-tolpe, ki so zaradi grozovitosti pravi strah prebivalstva. Pri teh bojih je padlo mnogo vojakov ZN. — Poročila ob začetku tedna pa že vedo povedati, da je vzhodno provinco, kjer ima Lumumba največ pristašev, nekdanji Lumumbov minister Salum, star 31 let, že proglasil za samostojno in neodvisno.

Zatišje v hladni vojni

Po burnih dnevih v začetku jesenskega zasedanja ZN v New Yorku, ko so po diplomatskih klopih in mizah s čevlji in kladivi razbijali, je nastopilo nekako zatišje. Veliki in mali državniiki so se vrnili z mešanimi čustvi na svoje domove k vsakdanjemu delu. Tudi zgovorni Hruščev je utihnil in se umaknil s svojimi partnerji iz Azije in podaniki iz Evrope za zidove Kremlja, od koder tri tedne ni bilo nikakih vesti. Te dni pa so se komunistični veljaki razšli in v uradnem poročilu dali vedeti, da se bo ves komunistični svet še naprej boril pod vodstvom velike Sovjetske zveze z miroljubnimi sredstvi za zmago socializma nad kapitalizmom. Da je tako na tej konferenci znova zmagalo sovjetsko gledanje na razvoj komunizma v nasprotju s kitajskim, potrjuje tudi zadnji govor Gomulka v Katovicah na Poljskem.

Komentarji k rusko-finskemu dogovoru, po katerem se more Finska priključiti EFTA-trgovinski zvezi, so v nekaterih prestolnicah članic te zveze zelo negativni in zgleđa, da Finski ne bo tako lahko priti do ugodnosti, ki jih nudi EFTA svojim članicam. Glavni razlog tega zadržanja je naziranje, ki jih nudi Sovjetska zveza na ta način vtihotapiti v to zvezo in se gospodarsko s tem okoristiti.

Med **Zapadno in Vzhodno Nemčijo** so napovedali prelom gospodarskega sodelovanja. Tako je bilo slišati iz Bonna. Tedaj

pa se je hitro oglasil skrbni dedek Hruščev in dal svojim zvestim podanikom v Vzhodni Nemčiji zagotovilo, da jih v njih potrebi ne bo zapustil in jim bo poslal vsega, kar bi jim manjkalo zaradi bonnske trmoglavosti. Ta Hruščeva gorečnost za neosvobodene nemške brate na vzhodu je pa Bonn tako ganila, da so takoj preklicali svojo namero in dali vedeti svojim vzhodnim bratom, da so voljni podaljšati trgovinske pogodbe, ki bodo kmalu zapadle.

Menda je tudi **Zapadni Nemčiji** že preveč prebegov iz vzhoda, kajti pogosto je slišati glas, ki poziva prebivalstvo iz Vzhodne Nemčije, da naj vztraja na svojih domovih in ne beži v tolikem številu na zapad. Saj s tem vendar prepuščajo deželo osirotelo, kar lahko povzroči, da jo bodo naselili z ljudmi, ki niso arijskega pokolenja. Tako je tudi protestantski škof iz Berlina Dibelius pozval prebivalstvo, da se naj odloči za prebeg na zapad samo tisti, ki je v življenjski nevarnosti. Veliko moralno odgovornost pa imajo posebno oni, ki imajo družine.

Nova vesoljska ladja ali tretji sputnik je 1. decembra začel obkrožati Zemljo; izstrelili so jo v Sovjetski zvezi in tehta nad 4,5 tone. V njeni kabini so nastanili dva psička »Pčolka« in »Muška« ter še druge živali, insekte in nekatere rastline. V sovjetskem sporočilu je bilo rečeno, da ima ta izstrelitev namen opraviti medicinsko-biološke raziskave živih organov med vesoljnim poletom. Zemljo bi naj obkrožil vsakih 88 minut. Po zadnjih poročilih pa se je ta sputnik na svoji krožni poti nekoliko odklonil od predvidene poti in končno je v zemeljski atmosferi zoglenel. Podatki aparatov v ladji so potrdili mnenje, da bi s pomočjo tehničnih naprav, ki so bile v ladji, bilo že mogoče ohranjati tudi človeško življenje ob takem vesoljskem poletu.

Bralec nam piše:

Nekaj k nastanku naroda „Windische“

Mogočna avstro-ogrška monarhija je propadla, ker ni znala ali bolje rečeno ni hotela dati malim narodom, posebno slovanskim, pravice. Akoravno je bilo v tej državi 12 narodov, je hotela ta država po načelu »deli in vladaj« ustvariti jih še več. Tako je hotela imeti Bosance in Hercegovce ne za Hrvate in Srbe, ampak da govori »bosnišch-herzegowinisch«, tako je bilo razvideti tudi iz vojaških listin. Slovence in Hrvate v Istri so imenovali »Čiče«. Vendar pa ta sicer iznajdljiva država ni našla na Koroškem še enega tretjega naroda, to je »Windische«, kar se je pa posrečilo sedanjim mogotcem republike. Bivša Avstro-Ogrska torej ni našla na Koroškem več kot dva naroda, to je Slovence in Nemce brez Windischarjev.

Dokler smo slišali ta izraz »windisch« od neukega ljudstva, smo še prenesli, a ko pa slišimo od tega novo izmišljenega naroda iz ust državnikov, nas pa to presene-

Tudi gradiščanski koledar je izšel

Poročali smo že, da so gradiščanski Hrvati junija osnovali svoje tiskovno društvo in da se je njihov tednik preimenoval v »Hrvatske novine«, tako kot se je pred zadnjo vojno imenovalo njihovo glasilo.

Tiskovno društvo je prevzelo tudi izdajo vsakoletnega koledarja. Pred dobrim tednom je tako izšel »Gradišče Kalendar« za l. 1961. v zelo lični opremi in dosejanje gradiščanske koledarje res prekaša. Uredil ga je spet č. g. Ignac Horvat, ki je napisal tudi uvodni članek.

Iz tega članka zvedemo, da je 1921. ostalo po tedanji razmejitvi pod Madžarsko še 15 hrvatskih vasi z 10.500 prebivalci. Ostali gradiščanski Hrvati so se znašli v Avstriji pod skupno deželno upravo. Sedanja vzpostavitev samostojne škofije v Zeljeznem bo to skupnost hrvatskega življa samo še utrdila.

Poleg koledarskega dela ima koledarska knjiga več zanimivih in poučnih člankov in črtic. Posebej omenjamo članek o kardinalu Stepincu in razpravo o tamburici in tamburaških zborih. Iz hrvatske preteklosti je članek o tem, kako so bili Hrvati skozi 300 let živi plot bajonetov v obrambo zapada proti Turkom. Temu sledi članek o Vlahih in članek o škofu Grgru Ninškem. Med leposlovnimi prispevki je tudi prevod slovenske legende Fr. Milčinskega o Kristusu in sv. Petru.

Gradiščanskim Hrvatom ob tem kole-

. . . in pri nas v Avstriji

V državni skupščini na Dunaju že dalj časa traja jesensko zasedanje, pri katerem so izdali celo vrsto zakonov in odredb. Minuli teden so razpravljali ponovno o načinu, kako naj izplačujejo obljubljeni povišek rent, o povišku voznin na železnici in v avtobusih, o kulturnem proračunu, o potrebi varčevanja ter o koaliciji.

Prometni minister Waldbrunner je napovedal, da se bo cena voznih listkov s 1. januarjem povišala za 25 odst. na vseh državnih železnih in tudi na državnih avtobusih. Nekoliko manjši bo povišek pri tako imenovanih povratnih vozovnicah ter pri tedenskih, mesečnih in družinskih voznih listkih. Za otroke do 10 let bo voznina prosta, za otroke do 14 let pa bo voznina polovična. Istovrstno je minister zavračal očitek, da je pri železnih vsakoletni deficit postal že kronična bolezen avstrijskega gospodarstva. Trdil je, da stanje gospodarjenja pri železnih v resnici ni tako brezupno; sicer je pa treba tudi priznati, da so bremena tega področja največja. Omenil je tudi, da železnice živo občutijo močno konkurenco avto-transportnega prometa, katerega bo treba regulirati z ustreznimi zakoni.

Tudi kulturni proračun je bil obširno obravnavan. Ob tej priliki se je zgodilo tudi sledeče: Pri neki plenarni seji, ko je govoril eden izmed poslancev o kulturnih razmerah in potrebah, je bila sejna dvorana poslanske zbornice skoraj prazna. Navzočih je bilo vsega skupaj le 26 poslancev. Štirje od njih so se med govorom kratkočasili s čitanjem in pisanjem . . . Tudi poslanska služba je torej naporna ali vsaj dolgočasna, čeprav precej dobička-nosna . . .

Ker nastajajo v vseh panogah gospodarstva nevarne vrzeli, ki grozijo omajati trdnost avstrijskega šilinga, zato ponovno slišimo iz parlamenta pozive, da je treba na vseh področjih varčevati. Zlasti je treba

začeti varčevati pri državni imovini in pri upravljanju državnih prometnih sredstev pod geslom: »Manj uradnih potovanj in manj uradnih avtomobilov«.

Avstrijska posebnost je koalicijska vlada, ki vodi preko vse nevarnosti državno baroko že skozi petnajst let. Obe »veliki stranki« živita in delujeta skupaj kakor dva zakonca v civilnem zakonu. Življenjski interesi ju silijo, da vztrajata v skupnosti, toda strankini interesi ju spravljajo v večer preprij in večkrat si celo grozita, da je konec njune medsebojne zvestobe. Ker pa drug brez drugega ne bi bilo tako prijetno, zato se zopet in zopet spravita, potem ko sta si povedala, da hočeta oba imeti za sluge pri uspehih, dočim pri neuspehih mečeta krivdo drug na drugega. In v tem pravcu je šla tudi tokratna debata v koaliciji v parlamentu.

Sporazum o socialnih reformah ima za posledico stalno naraščanje cen zlasti na področju življenjskih potrebščin. Tako napovedujejo, da se bo zvišala cena mleku za 20 odst., kar bo močno prizadelo najširše plasti naroda. Prav tako so pa v teh dneh razpravljali v paritetni komisiji o cenah kruha in peciva. Ta podražitev kruha bi bila nujna zaradi 25-odst. poviška plač pekovskim delavcem in 12 odst. poviška upravnih stroškov v pekarnah; vendar še do sedaj ni prišlo do končnih sklepov.

SLOVENC

doma in po svetu

Pevski koncert v Gorici

V Gorici na Primorskem je v nedeljo na dan sv. Cecilije Zveza slov. katoliške prosvete pripravila lep koncert pevskih zborov iz mesta in podeželja. Skoro v vseh slovenskih župnijah goriške škofije delujejo dobri pevski zbori Katol. prosvetne zveze; med seboj kar tekmujejo po kvaliteti; saj so doslej pripravili že več tekmovalnih koncertov.

Od enajstih župnij štandreške dekanije je na koncertu zadnje nedelje sodelovalo kar osem zborov. Posebno se je odlikoval zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, katerega z veliko spretnostjo vodi prof. Mirko Filej. Ta zbor je tudi že na Koroškem nastopal z uspehom. Pa tudi drugi zbori so na lep višini, zlasti moški zbor iz male duhovnije Jazbine. Prvič sta nastopila zbor iz štandreže in mladinski zbor iz Pevme in so ju poslušalci še posebej nagradili z veselimi odobravanjem. Zelo vzpodbudno je tudi dejstvo, da sodeluje pri teh pevskih društvih predvsem mladina.

Koncert je bil v mali dvorani na Placuti, kjer je bilo zdaleka premalo prostora za vse, ki so prihiteli na koncert. Dr. Humar je v govoru navzočim povedal, da je upanje, da bo drugo leto tak koncert že v novi dvorani Katoliškega doma, pri katerem so že začeli z deli in bo v kratkem blagoslovitev temeljnega kamna.

Baritonist Marijan Kos zopet poje

V tržaški radijski postaji, ki ima vsak dan celodnevno oddajo v slovenščini, je po dolgem času zopet zapel baritonist **Marijan Kos**, katerega smo slišali pred leti tudi v oddajah celovskega radia in na prireditvah po našem podeželju. Ko je bila tržaška postaja pred leti v stiski zaradi bojkota komunistično usmerjenih sodelavcev, ki so odšli h koprski postaji, je Marijan v tržaški postaji neutrudno pripravljaval koncerte. Toda pozneje je vodstvu postaje postal neljubi in je moral utihniti. Šele zadnji čas so mu popravili krivico in po več letih zopet odmeva iz radijskih sprejemnikov njegov mogočen in prijetno zvoneč bariton.

Č. g. Jurij M. Trunk še vedno delaven

Gospod **Jurij M. Trunk**, svoječasi župnik v Borovljah, ki je odšel v Sev. Ameriko kmalu po prvi svetovni vojni, še vedno dopisuje v »Američkem Slovencu« kljub svoji visoki starosti. Še vedno je zelo duhovit in v svojih politično-kulturnih domislicah zelo originalen ter neizčrpen; saj prinaša ta ameriški dnevnik stalno pod rubriko »Pisano polje« zanimive sodbe o svetovnih dnevnikih dogajanjih. Med temi domislicami je polno spominov na dogodke na Koroškem pred 40 leti.

50-letnica Društva sv. Jožefa v Waukeganu

Društvo sv. Jožefa KSK-Jednote v Waukeganu v Sev. Ameriki je praznovalo 30. oktobra letos 60-letnico svojega obstoja in delovanja med ameriškimi Slovenci. Proslava je bila dopolnena v cerkvi Matere božje, popoldne pa v šolski dvorani, kjer je bila lepa kulturna prireditev in slovesen banket. Udeležba je bila velika. Poleg številnih odbornikov in članov krajevnih društev je prišlo tudi mnogo gostov, med njimi msgr. Baznik in msgr. Butala ter več drugih duhovnikov. — Vseh gostov je bilo nad 450, med njimi najvidnejši kulturni delavci med ameriškimi Slovenci. Podeljenih je bilo ob tej priliki 22 častnih diplom še živim članom za 50-letno članstvo.

Moja srečanja s Ksaverjem Meškom

(Pripoveduje Alojzij Vauti, selski župnik)

Tretji december je danes. Koledar nam kot dnevnega svetnika stavi pred oči velikega misijonarja sv. Frančiška Ksaverja. Meni pa danes misli hite tja dol v Sele nad Slovenjim Gradcem, kjer danes goduje pesnik in pisatelj Ks. Meško, biseromašnik, ki pa v 87. letu starosti še vrši dušnopastirsko službo. Čudovita osebnost! Parkrat sva se sestala v življenju. Naj ta srečanja kratko opišem.

Prvokrat sem za Meška zvedel kot dijaka v Kranju. Imel sem naročen »Dom in svet«, v katerem je tudi Meško objavljaval svoje črtice. Tam je bila priobčena tudi njegova slika. Mladi Meško v elegantni surki in dobro pristojeci kapici z značilnim obrazom se ti je na prvi mah priljubil. Takrat je izšla zbirka »Ob tihih večerih« in malo pozneje »Mir božji«. Koledar Mohorjeve družbe je med drugim objavil tisti krasni spis »Poljančev Cencek« s sliko paglavčka, ki mu skozi luknjo v klobuku štrlijo lasje v svobodni zrak. Silno nam je ugajal. Med tovariši dijaki sem bil kar malo ponosen, da živi Meško na Koroškem, v moji ožji domovini. V počitnicah l. 1905 ali 1906 smo hoteli dijaki v Libelcih uprizoriti šaloigro »Trije tički«. Napotili smo se tja, da vse pripravimo, peš in sicer preko št. Danijela in Strojne. V št. Danijelu je takrat župnikoval Meško. Ravno zato smo ubrali to pot čez hribe, da smo ga mogli osebno spoznati in pozdraviti, pa tudi... kakor poje znana pesem o študentu, ki na rajžo gre, kadar pa lačen je, trkat gre tja na vrata farovške... in prikloni se do tal, pa mu ni nikoli žal...

Tudi nam ni bilo žal. Meško nas je prijazno sprejel in gostoljubno pogostil. Zanimal se je za naše šolanje, menda smo tudi govorili o slovenski literaturi. Kar imenitno se nam je zdelo, da smo osebno spoznali pisatelja, čigar zvezda je že močno žarela na slovenskem literarnem nebu.

V Strojni je na novoustanovljeni šoli poučeval Mihajlo Svanjak. Ko povemo Mešku, da smo tudi k temu namenjeni, nas prosi, če bi hoteli Svanjaku nesti plašč, ki ga je pri zadnjem obisku pri njem pustil. To smo seveda radi storili.

Svanjakovo stanovanje je bilo zaklenjeno. Bil je čas pouka. S plaščem v roki potrkamo na vrata šolske sobe. Učitelj jih odpre in nas ves nervozen hitro odpravi: »Idite proč, nadzornik je tu!« in že nam zapre vrata pred nosom. Za hip sem pa le še videl skozi pol odprta vrata sedeti pri mizi črnooblečenega okrajnega šolskega nadzornika. O ta smola! Ravno v tem času smo torej motili pouk! Napisali smo na listek opravičilo, ga pripeli na plašč in ga skozi okno vrgli v stanovanje.

Po novi maši l. 1911 sem nadomestoval v št. Lenartu pri 7 studencih svojega ožjega rojaka župnika Andreja Sadjaka, ki si je privoščil par tednov dopusta v tirol-

skih gorah. Tam sem tako rekoč praktical za duhovniško službo. Bogoslovec Ciril Kandut je bil moj najljubši prijatelj. Nekeč se napotiva obiskat Meška, ki je bil takrat župnik pri Mariji na Zilji.

»Ali so gospod doma?« vprašava postarno gospodinjico.

»So, pa v cerkvi modlijo!«

Počakala sva, da je končal in prišel. Z nežno prijaznostjo naju je sprejel in bil obiska vesel. Pokramljali smo o tem in onem po domovini. Bil je ljubljenec Slovencev, posebno nežnega spola.

»Glejta, tu mi pišejo učenke ljubljanskega učiteljskega izleta. Nobene osebno ne poznam.«

»Na izletu smo — sva brala na razglednici — pa smo rekli: Pišimo še našemu Mešku!« Vsa karta polna podpisov. Mnogokrat je dobival take in podobne izraze in dokaze, kako ga mladina ceni in obožuje.

Stene po hodniku in v sobi so krasile umetniške slike. Vse je pričalo, da je Meško ne le odličen pisatelj, marveč tudi razgledan v umetnosti. Dal nama je vsakemu malo literarno darilo: originalen rokopis. Meni rokopis »Človek, ki stoji ob grobu in plaka.« Dolgo sem ga hranil kot spomin na ta obisk in kot literarno dragocnost, a v teku let mi je le prišel v zgubo.

Ob začetku prve svetovne vojne in še med vojno je nemško-nacionalni šovinizem padel po slovenskih duhovnikih nič manj surovo kot pod kljukastim križem v dobi hitlerijanske strahovlade. Tudi Meško je čutil njegovo trdo pest. Osumili so ga, da je s cerkvenega stolpa dajal Italijanom svetlobne signale. Zaprli so ga z narodnjaki, s Trunkom, Grafenauerjem in drugimi v Beljaku; ko pa se je izkazalo, da je to bedasto sumničenje brez vsake podlage, je bil izpuščen, a je moral zapustiti župnijo. Tako je nekaj časa pastiral v Apačah in sva bila sosedata. Obiskal sem enkrat jaz njega v Apačah, enkrat on mene v Selah. Spominjam se z obiska v Apačah, da mu je gospodinja skuhalo igličice v mleku. Ko je nesla jed na mizo, se je trudila, da se ji iz tresočih rok kaj ne zlije, pri tem pa ni opazila, da drži palec pomočen v igličice. Drugeče tako nežnega in elegantnega gospoda Meška pa to ni nič neprijetno dirnilo, znal je potpeti.

Po plebiscitu se je Meško preselil v Jugoslavijo, da pastiruje v mariborski škofiji. Ostal pa je s Koroško v trajni zvezi. Vsa leta si je dopisoval z dr. Ivanom Lučovnikom, po Lučovnikovi smrti pa z dekanom Koširjem. Letos spomladi ga je ta hotel obiskati in je povabil še mene seboj. Kapelski gospod Pavle je napregel svoj avto in na binkoštni ponedeljek popoldne smo prispeli na Prevalje. Tamošnji dekan Mo-

čilnik je v svoji prijaznosti bil takoj voljan spremiti nas v Sele k Mešku. Peljali smo se tja, dokler je bilo mogoče, zadnji del pota v hrib pa prehodili peš.

Malo proč od cerkve stoji skromno prilično župnišče. Ko potrkam, mi veli prijazen glas: »Naprej!«

Vstopim in že mi stoji nasproti Meško. »Sele pozdravljajo Sele!« je bil moj pozdrav.

Še me je po 40 letih poznal! A že so vstopili moji tovariši. Pozdravljanje in rokovaje ob veselem svidenju je bilo nadvse pristrčno.

Meško je kljub svojim letom še duševno izredno čil, dobrega spomina, tudi telesno še dobro ohranjen, le noge mu pešajo, da more hoditi le počasi in s kratkimi koraki. In še opravlja svojo dušnopastirsko službo, le pri previdevanju bolnikov ga mora nadomestiti sosednji mlajši sobrat. Še čita, še piše. Nam trem Korošcem je vsakemu

Desanje — šport mladih in starih

Poleg smučanja je drsanje najlepši zimski šport, ki je primeren za oba spola in prav tako za mladino kakor starejše ljudi. Zlasti je priporočljiv za otroke v nežnih letih, ker jim nudi dovolj razvedrila in je obenem izvrstna ravnovesna vaja, ki skrbi za spretnost in obvladovanje telesa. Premalo se zavedajo nekateri starši o veliki koristi, ki jo nudi drsanje mladini; vzrok za tako postopanje je več, glavni pa bo menda skrb, da se ne bi njihovemu otroku kaj pripetilo na gladki ploskvi, in pa stroški, ki nastanejo pri nabavi opreme.

Eno kot drugo stališče je napačno, kajti nezgode pri drsalnem športu so tako redke, da jih sploh ne moremo resno vzeti v poštev pri odločanju, če naj se otrok posveti tej lepi zimski športni panogi ali ne! Res je, da zlepa ni pri kakem športu toliko padcev kakor ravno pri drsanju, vendar je na drugi strani tudi res, da ti padci niso nevarni, čeprav se včasih zdi, da so. Otroku in sploh mladina se tako spretno lovi, da vsak padec močno ublaži, odnosno zmanjša in tako izključi vsako nevarnost. Oprema pa tudi ni tako draga, da si je ne bi mogli nabaviti; poleg tega pa nam služi za več let.

Tu na Koroškem je toliko jezer, da se mladina skoraj po vseh večjih krajih lahko posveti drsanju. V Celovcu je pa poleg tega še umetno in pokrito drsalnišče, ki je odprto od jeseni do pomladi in je torej podana možnost, da šest mesecev na leto lahko gojimo to lepo in koristno telesno vajo. Drsanje je za razvoj in lepo rast mladine velike važnosti in starši, ki to uvidijo, radi pošiljajo svoje otroke na drsalnišče. In ker ta šport ni preveč utrudljiv, zlasti, če ga gojimo pametno in previdno, zato je otrokom zelo všeč.

Deklice se posvetijo umetnemu drsanju, dečki pa tudi hitrostnemu drsanju in igri

poklonil zvezke izbranih spisov, ki jih je ravnokar prejel iz tiskarne. Razume se, da nam je v svoji gostoljubnosti postregel z vsem, kar je hiša premogla. Sam je v selski samoti in ne more dalje od doma, zato mu je bil naš obisk izredno ljuba sprememba v vsakdanji enoličnosti.

Razkazal nam je ljubko cerkev in raztolmačil to in ono v lepem planinskem svetu tam pod Uršljo goro.

Četrty zvezek njegovega izbranega dela, ki ga hranim kot drag spomin na ta obisk, rad jemljem v roko, še rajši pa poslušam, ko mi ob dolgih zimskih večerih berejo iz te knjige. V njej je pisatelj zanimivo orisal svoje življenje od mladih let preko kroga slovenskih književnikov — sovrstnikov, službovanja na Koroškem do bridkih doživljajev med drugo svetovno vojno.

Meško pušča na dolgi življenjski poti za seboj močno sled: plodovito književno delo, trud in trpljenje kot delavec in trpin za narodov blagor in božje kraljestvo.

hokej na ledu. Važno je predvsem to, da se toliko privadimo drsanju, da se brez skrbi in težav premikamo naprej in nazaj. Nato pridejo na vrsto tako zvane osnovne šolske ali obvezne vaje, katere vadimo v obliki osmice. Loke izvajamo naprej in nazaj ter na ven in na noter. Potem imamo razne trojke, vijuge in zanke ter skoke, spirale in pirute. Vse omenjene like pričnemo vaditi najprej kot posameznik, tudi oni, ki se posvetijo drsanju parov ali plešu na ledu.

Umetno drsanje je tako lepa panoga zimskega športa, da zasluži vso našo pozornost. Glede na to bi bilo prav, da se poleg deklet tudi fantje oprimejo v večjem številu tega drsanja, ki je zlasti na Dunaju na zelo visoki stopnji. Z velikanskim učinkom vedno zasledujemo tekmovanja v prostem drsanju pri evropskih in svetovnih srečanjih ter olimpijskih igrah. Umetniki (obojega spola) namreč izvajajo izredno visoke poskoke in se medtem v zraku zasučejo enkrat, dvakrat ali celo trikrat okrog svoje osi. In vse to izvajajo na glasbo, ki mora biti v popolnem skladu z gibi prostega drsanja.

Še lepše in zanimivejše je drsanje parov. Pri tem tekmovanju so prepovedali tako zvano akrobatiko, o kateri še ni povsod popolne jasnosti, kaj naj pod tem nazivom razumemo in kje je pravzaprav meja med akrobatiko in čistim — solidnim športom, ki je vsakomur dostopen.

Končno naj še omenim

hokej na ledu,

ki je v zadnjih letih postal najpriljubnejši šport širokih ljudskih množic. To je povsem razumljivo, kajti hokej na ledu ne

(Dalje na 4. strani)

FRAN ERJAVEC:

297

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

»Moči evropski rodovi napnite,
Stoletnikov let nam svoj jarem preti,
Raztrgajte ketine gnusne hlapčije,
Da mirno podnebje vam srečo deli.«

In ko je bila potem s schönbrunnskim mirom njegova Ziljska dolina odtrgana od Avstrije ter z vso Gornjo Koroško pridružena Iliriji, je v pesmi »Na moje domovino« žaloval:

»Kadar jes gori k vam pogledam,
Solze meni pertečo,
»Kdar jes gori k vam pogledam,
»Ptujam zdej perdruzijo.«

Enako je naravnost mrzil Francoze, po vsej priliki iz verskih razlogov, tudi Primic, ki je tvoril tedaj dušo slovenskega kroga v Gradcu. V svojih pismih jih je večkrat zbadljivo nazival »Petelince«, vendar je bil tudi on ves srečen, ko je slišal, kako se v Iliriji uvaja slovenščina v šole. V pismu z dne 11. VIII. 1810 je pisal Vodniku v Ljubljano: »Že gledam vzradoščen v duhu, kako se bori naša literatura za prvenstvo z oholo, vendar le po literaturi Petelincev posneto literaturo prepirljivih Germanov. O che gusto! Moji slovenski tovariši se tega silno vesele.«

Seveda pa koroškim in štajerskim Slovencem nista mogli dolgo ostati neopaženi skrb, ki so jo posvečali Francozi slovensčini v Iliriji, in pa silna delavnost, ki jo je lahko razvijal v Ljubljani Vodnik. Pri Jarniku ne najdemo v naslednjih letih nobenih osti več proti Francozom, Primica je pa Vodnikova »Ilirija oživljena« — navzlic njeni vnemi za Napoleona — tako navdušila, da je dne 29. XI. 1811 pisal pesniku

v Ljubljano: »Nepopisno je bilo navdušenje, v katero sem na mnogih krajih spravil pri zabavnem pirovanju vesele Bahove bratce, ko sem jim ob njihovem splošnem odobravanju pel vašo »Ilirijo oživljeno« — ničesar si nisem tedaj bolj želel, kot da bi bili navzoči kot neviden gledalec in poslušalec.«

Očitno je, da je preporodni plamen, ki se je dvigal za časa Ilirije v Ljubljani, ogrel in vnel na eni strani še maloštevilne rodoljube po Spodnji Koroški in po Štajerski, a na drugi strani služil tudi Avstriji za glasen opomin, da se tudi ona vsaj sedaj zavé svojih dolžnosti nasproti tistim Slovencem, ki so še ostali v njenih mejah. Pri graškem guberniju je bil že l. 1803 postavljen za gubernijskega svetnika in poročevalca o verskih ter študijskih zadevah češki duhovnik J. A. Jüstel. Z njim se že kmalu prišel v stik mladi J. N. Primic, doma iz Šmarja na Dolenjskem (* 1785), ki je dospel jeseni l. 1807 študirat pravo na graško vseučilišče. Poln romantičnega in preporodnega navdušenja je začel že jeseni l. 1808 dopisovati s svojim bivšim učiteljem na ljubljanski gimnaziji V. Vodnikom in leto dni zatem še s Kopitarjem. Vodnikove »Pismi za brambovce« so ga opogumile, da je začel že spomladi l. 1809 še sam pesnikovati, toda že konec istega leta ga je pregovoril Kopitar, naj se loti jezikoslovja; in ko se je potem poleti l. 1810 mudil na Dunaju, je pri Kopitarju pazno prebral rokopis skoro vse Japljeve slovnice, ki ga je imel tedaj Kopitar. Jeseni l. 1810 je dovršil Primic pravo in že naslednjo spomlad mu je preskrbel Jüstel mesto knjižničarja v graški licejski knjižnici.

Primic ni imel mnogo jezikovnega daru, zato pa tem več navdušenja in smisla za organizacijo preporodnega dela in po vsej priliki je sprožil ravno on pri Jüstlu misel, naj bi ustanovili v Gradcu stolico za slovenski jezik; vsaj Kopitar je dne 5. II. 1812. pisal Zoisu, da je »vendar on (namreč Primic)

izposloval slovansko stolico v Gradcu«. Jüstel je Primičovo misel takoj osvojil in, čeprav je bil tedanji graški škofijski šolski nadzornik Hausenhut proti njej, je Jüstel vendarle dne 4. VII. 1810 naslovil na graške stanovne dopis, v katerem je poudarjal: »Za dve petini štajerskega prebivalstva je slovenski jezik materinščina. Duhovni pastir, službujoč pri Slovencih, mora, tam službujoči gospodarski in politični uradnik pa naj bi njihov jezik dobro znal. Znanje tega jezika je važno zaradi njegove sorodnosti z ostalimi slovanskimi narečji, posebno iz tega razloga, ker ta jezik govori velik del avstrijskemu jeziku podvrženih narodov. In vendar je razvoj tega jezika zelo, in z njim tudi razvoj štajerskih Slovencev večidel zanemarjen. Doslej so se morali ravno iz jezikovnih razlogov večkrat jemati uradniki s Kranjske.«

Stanovski odbor je ta predlog sprejel, »ker je bila ustanova take stolice za štajersko zemljo, v kateri posedujejo najrodovitnejšo zemljo štajerski Slovenci, že davno, a sedaj, ko se je Ilirija izgubila, še mnogo večja potreba... Tudi naj se tukaj izreče želja, da bi se pri tej ustanovi gledalo posebno na to, da se mladeniči temeljito in za prihodnje svoje znanje dovoljno nauče tega jezika, za kar je gotovo treba večletnega pouka in mnogo praktičnega vežbanja v govorjenju«. Iz teh razlogov je potem tudi štajerski deželni zbor dne 30. XI. 1810 sklenil, da se določi za učitelja slovenske in e plača 500 gld, od katerih bi nosili stanovi polovico (učitelji za francoščino, italijanščino in angleščino so imeli tedaj po 300 gld, a ti so lahko zaslužili še izven službe). Opozoriti je pa treba na to, da je spadala tedaj celovška kresija h graškemu guberniju in je tvorila s tem nekaj sestavni del Štajerske, zaradi česar moramo pod sklicevanjem na Štajersko to razumeti vedno tudi vključno s Spodnjo Koroško. Razen tega je Spodnja Koroško močno vezala s Štajersko še lavantinska škofija v tedanji obliki in obsegu.

(Dalje prihodnjič)

SELE

Zalostna vest se je razširila v nedeljo zjutraj naglo po vsej fari. Umrla je po kratki bolezni *Tilka Kelih*, stara komaj 24 let. Pogreb je bil v terek dopoldne ob veliki udeležbi; zlasti se je zbralo ob njenem prežgodnjem grobu mnogo mladine iz fare in iz sosednjih župnij.

Košuta se krha. — V četrtek, 1. decembra proti poldnevu se je s Tolste Košute odtrgala ogromna skala in je drobce med groznim truščem zgrmel navzdol do podnožja. Razumljivo je, da so se ljudje ob tem hrušču hudo prestrašili.

Gora je iz apnenca. Med razpokami se nabere voda in, ko zmrzne, led skalovje razžene. Krhko kamenje se rado odluči. To je vzrok, da se je že več predrznih plezalcev na Košuti ponesrečilo in našlo smrt.

DOLE

(Peščarna)

Veliko podjetje peščarne Kunz & Co. na dolinskem polju zdaj že drugo desetletje obratuje na teh njivah kupljenih od dolinskih posestnikov. Mnogo let je dan na dan izvažala pesek in gramoz za neki novi visoko v planinah ležeči jezerski jez. Tedaj je imela tudi podravelska železn. postaja več materialnega obrata kakor ga ima sedaj. Zdaj pa ta slavna tvrdka, ki ima širom Avstrije menda več ko 20 podružnic, posreduje ljudem tako rekoč na tekočem traku na vse strani severno od Drave glavne potreščine za zidanje, kakor pesek, gramoz in solidno iz peska izdelane zidnice (opeke). Je sicer škoda za bivšo lepo in rodovitno zemljo na ravnem dolinskem polju, a res, pod njo so pa drugi za nastanek stanovanj in naselbin ravno tako potrebni zakladi, kakor je vsakemu človeku potreben vsakdanji kruh, ki se prideluje na njivah s humozno zemljo. Prod in pesek kupujejo družine, da si iz njih postavijo nove za prirastek ljudstva potrebne domove. Kruh za nje jim bodo pa rodile druge njive. Humus te zemlje pa ima firma ob izkoriščevaliških gori podobno nakopičen. Naj bi ga jim odkupili kraji z manj plodonosno zemljo! — Tvrdka zaposluje mnogo delavstva od blizu in daleč in je na ta način tudi nenadomestljiv socialni faktor za kraj, občino in okolico. Večjih nezdod pri obratu izvzemši smrtne nesreče enega delavca pred leti, ki je pokopan pri Dev. Mariji na Zilji, hvala Bogu doslej še ni bilo. Čuvaj vse pri podjetju zaposlene vedno bedeča božja roka in njeni sli, božji angeli!

LIBUČE

Nedaleč iz naše vasi, ob cesti, ki pelje proti Tunelu, je pretekle dni gođovala teta Mojcka Glinik; obhajala je svoj 93. rojstni dan.

Blaga ženica živi sama v hišici; v skromnosti prebira jagode rožnega venca, vsiplje goreče molitvice vseh vrst za vse, ki so jih potrebni za dušo in telo — v roke nebeškega Očeta. — Kadarkoli prideš k njej v sobo, jo najdeš ob oltarčku, zamaknjeno v onostranstvo. Sicer pa si še skuha čajček in kavico, si pospravi sobo, postreže svoji ljubi »mijavki«, pa tudi gostu, ki jo obišče — saj ima za dobrodošle vince in pogache. Na omari ima tudi Mohorjeve knjige, stare nabožne bukve, ki jih rada prebira. V razgovoru z gostom se ji razveže jeziček in rada zablodi s spominom v pretekle dni.

Visoka starost je dar božji — ne toliko za starega — nego za nas druge, vse one, ki so potrebni molitve globoko verne žene. Saj

Desanje - šport mladih in starih
(Nadaljevanje s 3. strani)

spada samo med najhitrejšje športe, temveč je zaradi svoje ostrosti in neprestanih napetih prizorov pridobil velike množice, ki zasledujejo borbenost dveh moštev na ledeni ploskvi. Situacije se mestoma tako hitro menjavajo, da moremo komaj zasledovati potek igre in male ploščice — nazvane »puck« — dostikrat niti ne opazimo, ko je zletela v vrata tega ali onega moštva. Zato ni prav nič čudnega, če se moška mladina tako vnema za to igro, ki jo goji z vsem svojim navdušenjem.

Tudi otroška mladina se v velikem številu ukvarja s hokejem na ledu, kar ji spriču umetnega drsališča v pokriti dvorani omogoča trajen in reden trening, ki je za dosogo uspehov neobhodno potreben. Zato tudi ni zgolj slučaj, da je celovski KAC avstrijski državni prvak v hokeju na ledu.

Ivo Kermavner

Pri nas na Koroškem

poznamo svet in ne moremo nič zato, če mislimo, kakor pravi izrek: »Nobel geht die Welt zu Grunde«. Zato, teta Mojcka, le še ostanite med nami ob svojem oltarčku. Iskreno čestitamo!

LOVANKE PRI DOBRILI VESI

(† Rudolf Rutar)

Ob veliki udeležbi smo 6. novembra spremili na zadnji poti rajnega Pintarjevega očeta Rudolfa Rutar. Daleč naokrog je bil rajni oče Pintar znan kot skrben gospodar, kot značajan mož, zvest Cerkev in svojemu narodu. Več kot trideset let je vestno opravljal službo cerkvenega ključarja. Veliko in rad je pomagal pri popravilih pri cerkvi. Šel je k Bogu po večno plačilo. Ob koncu življenja mu je bilo namenjeno še nositi križ dolge bolezni za svojim Gospodom. Zadelala ga je kap. V hvaležnem in lepem spominu nam ostane rajni Pintarjev oče. V cerkvi na Gori so se od rajnega poslovili č. g. prošt, ob grobu pa č. g. kanonik Aleš Zechner.

S Solnograškega pa je prišla v vas žalostna vest, da se je tam pri delu v gozdu smrtno ponesrečil Johan Karničar. Bil je star šele 23 let.

DJEKSE

Gledamo na belo meglo, ki pokriva podjunsko in celovško ravnino. Blešči se v soncu, ki sije nanjo. Samo gore gledajo iz te megle. Tam v daljavi vidimo Obir in vrhove Karavank. Čisto na levi Peco in Sv. Uršulo. Za Karavankami pa Kamniške planine z Grintovcem, Ojstrico in drugimi.

Hudokrajško hribovje nam zakriva Julijske planine. Samo Triglav vidimo, ki se dviguje nad sedlom pri Slamaniku. Če pa gremo samo nekaj minut nad vasjo Djekše do Lužnika, se nam pokažejo vsi vrhovi Julijskih planin. Dalje na desni pa Dobrač in nebrog drugih koroških gora. Nikoli se vse te gore tako jasne ne vidijo kakor zdaj pozimi.

Tu na predgorju Svinje planine je bil pred 82. leti rojen v Hudem kraju Jurij Gezelt. Tako je njegovo ime pisano na krstnem listu. Mnogo let je zdaj živel v Velikovcu. Bil je zavarovalni agent in posredovalec strojev. Daleč naokoli je bil znan, močan korenjak po postavi. Njegove ure

Žalostne novice iz Ziljske doline

V PAZRIJAH je po dolgi težki bolezni dokončal svojo življenjsko pot ugledni Valentin Oswald, pd. Hribar. Pokojni je bil vzoren in delaven gospodar, vse svoje življenje zvest Bogu in narodu. Bil je pravzaprav učenec velikega Slovenca in Ziljana Franceta Grafenauerja, o katerem je vedno rad pripovedoval. Že v prvi svetovni vojni je moral zaradi svojega narodnega prepričanja veliko pretrpeti. Kot vojak na vzhodni fronti je večkrat doživel, da je stopil kompanijski šef pred kompanijo in namenoma iskal prostovoljce za nevarne patrulje, a je pri tem iskanju tako imenovanih prostovoljcev vedno najprej zavpil: »Oswald, heraus! Hočeš ali nočeš, Oswald je moral iti, a kljub temu ga je božja Previdnost po dokončani vojni privedla zdravega na svoj dom.

Prišla je druga svetovna vojna in z njo pomlad 1942, ko so se koroške ječe polnile s slovenskimi duhovniki in rodoljubni, med katerimi je bil tudi on. Ko se je vračal iz beljaškega zopora in se med potjo ustavil tudi v Zahomcu pri svojcih, ni drugega povedal o jetništvu kot to, da so tam pač veliko molili, kar se pač v koroških ječah še gotovo ni zgodilo. Prišedši iz Zahomca domov v Pazrije, pa je našel v svoje veliko začudenje le še svojo 60-letno ženo samo, na domu. Med tem časom, ko je bil on v beljaški ječi, so mu vpoklicali k vojakom še zadnjega sina, ki ga je imel namenjenega za naslednika, in po komaj enem letu ga je že dohitela žalostna novica, da je ta njegov sin padel na ruski fronti.

Zadnja leta je v svoji bolezni veliko trpel. A globoka vera mu je pomagala tudi preko tega križevega pota. Vse svoje življenje je vestno izpolnjeval nedeljsko dolž-

nost in z veliko vernostjo pogosto prejemal sv. zakramente. Njegova najljubša molitev je bil sv. rožni venec, katerega je posebno rad molil v bolezni. Dne 14. 11. smo pokojnega Hribarjevega očeta položili v spremstvu preč. g. dekana iz Smohorja in preč. g. župnika iz Melvič ter ob lepem številu pogrebcev na sončnem griču svetega Valentina v Pazrijah dobro pripravljene k večnemu počitku.

Na BISTRICI pa so umrli Butrnova mati. Pokojni so bili veliko let vdova, nad vse delavna in pridna gospodinja ter skrbna mati svojih otrok, ki so jih vzgojili v vsej vernosti in v ljubezni do naroda. Počitka niso poznali tudi ne v času, ko so bili slepi. Njih življenjsko geslo je bilo »moli in delaj« in ob molitvi in delu so se po kratki bolezni pokrepčani s tolažbo vere preselili v starosti 83 let v srečnejšo večnost.

Z GORJAN nas je pa čisto nepričakovano iznenadila žalostna vest, da je v bolnici v Celovcu umrl Mihael Abuja, pd. Vžičar, še poln življenja in energije v starosti 60 let. Leto prej je še podrl stari dom in na istem mestu postavil novo hišico z namenom, da si bo prav toplo postlal za starost, pa je prišla smrt in prekrizala vse njegove račune. Pokojni je bil zelo vernega značaja, zvest veri, rodu in domu in stal vedno na strani svojih duhovnikov.

GORJANSKI ZVON se je spet oglasil, pa tokrat tako žalostno in otožno kot že davno ne tako. Oznanil je namreč gorjanski fari in okolici smrt Žnevkove matere, ki so bili nad petdeset let mežnarica v Gorjanah in, ki so skozi petdeset let zvonili čiščenje Mariji, zraven pa se sami

Državna realna gimnazija in gimnazija za Slovence

OBJAVA

V torek, dne 13. decembra 1960, je na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v šolskih prostorih »Dan staršev«.

Od 13. do 16. ure imajo vsi starši možnost, da se informirajo o študijskih uspehih svojih otrok.

Ob 16.15 je istotam občini zbor »Združenja staršev«.

Ravnateljstvo

vtopili v molitev in vabili ob delavnikih in praznikih ter oznanjali z zvonom vesele in žalostne vesti lepi gorjanski fari. Pokojna Žnevkova mati so bili občudovanja vredna vestna mežnarica. Njih najprijetnejša skrb je bila skrb za njim tako ljubo domačo Marijino cerkev. Bili so pa obenem kakor dobra mati kar deseterim v njeni mežnarski dobi gorjansko farno oskrbujočim g. duhovnikom, s katerimi je znala deliti vsako bol, pa tudi redkost veselja. Rajna Žnevkova mati so že leta 1914 zgubili v prvi svetovni vojni dobrega moža in sama skrbeli za vsestranski blagor svoje tako ljube družine.

Kar nepričakovano se niso dobro počutili in so morali v posteljo. Že so nastopili nevarni znaki za življenje, nakar so jim preč. g. župnik podelili zakramente za umirajoče. Drugi dan pa so že izdihnili svojo blago dušo. Ob veliki udeležbi pogrebcev in dveh g. duhovnikov, preč. g. župnika A. Kuchlinga in preč. g. F. Katnika iz Vober smo jih položili k večnemu počitku na gorjanskem pokopališču.

V DREVLJAH pa je po dolgem bolehanju umrl Janez Wisek, pd. Encnč. Njegova bolezen ga je spravila večkrat v tako otožnost, da se je večkrat ob srečavanju s prijatelji bridko razjokal. Bil je vse življenje razumen in skrben gospodar in nad vse jeklenega značaja. Bil je predvsem prepričan katoličan in zaveden Slovenec. Vsaka narodova radost je bila tudi njegova radost in vsaka naša bol tudi njegova bolečina. Njegova posebna skrb in želja je vedno bila, da bo njegov dom, katerega je tako zelo ljubil in za katerega se je toliko žrtvoval, ostal vedno zvest Bogu in slovenski besedi. Dobro pripravljene in z zakramenti za umirajoče potolaženega smo dne 1. 12. položili k zadnjemu počitku na domačem pokopališču v Gorjanah. Med pogrebno sv. mašo mu je domači g. župnik, preč. g. A. Kuchling govoril lepe poslovilne besede, ob odprtem grobu pa mu je g. dr. Mirt Zwitter v slovenskem in tudi v nemškem jeziku govoril v krasnih besedah zadnji pozdrav.

Naši nepozabni rajni, nikdar niste bili v življenju podobni trstju, ki ga veter maje, kamor mu je pač ljubo in drago, ampak ste bili vsi trdni kot skala v zvestobi Bogu in narodu. Vse življenje bodite nam vsem vzor in opomin. — Naj vam bo vsem Bog bogat plačnik!

Za

božične nakupe

koroškega prebivalstva bodo vse trgovine v **SOBOTO, 10. DECEMBRA,** **SOBOTO, 17. DECEMBRA** odprte tudi popoldne.

Razen tega bodo na

srebrno nedeljo

(11. decembra)

odprte od 10.00 do 12.30 in od 14.30 do 18.00; na

zlato nedeljo

(18. decembra)

od 9.00 do 12.30 in od 14.30 do 18.00.

Kdor pravočasno kupi, ima večjo izbiro! Kupcu, ki ne pride šele v zadnjem trenutku, trgovec lahko posveti dosti več pozornosti!

KOROŠEČ, KUPUJ V DOMAČIH TRGOVINAH!

† Tilki Kelih v slovo

Pomladni cvet v jeseni
s teboj, je legel v grob.
Na vejici zeleni-
up je časa zob.

Spomin tvoj je svetel,
ko čista je planina;
ljubezen je netil Gospod,
gojila Mati ljubezniva.

V njenem varstvu
rastla si povsod.
Uk in delo tvoje
priznanju bila sta povod.

Vrstnicam zgled
bil je tvoj pogled:
veder, čist in jasen,
ko sončni žarek krasen.

Ugasnil je za svet.
Nov tek ti je začel
v domovini večni,
kjer so zvesti v Bogu srečni.

*

Pogovor

V soboto je bil god velikega misijonarja po indijskih in drugih daljnih azijskih krajih, sv. Frančiška Ksaverija. Za ta god je naš veliki rojak, vseučiliški profesor dr. Lambert Ehrlich, vsako leto govoril študentom o pomembnosti današnjega misijonskega delovanja Cerkve.

V spomin na to radi objavljamo nekaj misli, ki jih je poslala ena naših bralk. Popisala je pogovor po misijonski prireditvi v Celovcu, o kateri smo že poročali.

Iz Kolpingove dvorane se je vsula množica veselo presenečenih in dobro razpoloženih gledalcev. Izredno navdušenje je bilo opaziti med mladino.

Kajne, dekleta, poslušale boste razgovor dveh — iz vaših vrst:

»Joj, lepo so igrali študentje! Kakor, da je bil živ misijon v daljnem, tujem kraju — pred menoj« — je povedala Lojzka.

»Vsi so bili odlični v svojih vlogah. Ganjena sem bila, do debelih solz« — je dostavila Jerca.

Tako igro pa bom šla še in še gledat.

Jaz tudi, raje nego film.
misijonarjev.

Občudujem pogum in požrtvovalnost. Odslej bom za misijone rada storila, kar bom mogla.

»Poslušaj, Jerca! Ko je gospod — na odru — tako navdušeno prosil za darove misijonom, sem se spomnila dolarja, ki mi ga je za god podaril gospod — bogat, bogat gospod iz Amerike. Pomisli, dolar mi je podaril. Imela sem ga k sreči s seboj v torbi. Ko je prišel študentek pobirat prostovoljne prispevke, mi je roka kar sama segla v torbo in dolar položila študentu v nabiralnik. Še študent se mu je nasmehnil. Pomislila sem, morda bo kdaj tudi on — misijonar.«

»Lojzka, za to pa bova morali moliti. Oni gospod govornik je rekel: misijonom ne pomagajo samo šilingi — pravo valuto jim da naša molitev.«

Jerca in Lojzka sta sklenili, da bosta oboje storili.

Nežika z li... polja.

GRAMOFONSKE PLOŠČE IZ ČOKOLADE

V Franciji so začeli izdelovati gramofonske plošče, ki bodo igrale samo enkrat, potem pa jih bodo poslušalci lahko pojedli.

Novo plošče so namreč iz čokolade in prevlečene s tanko plastjo, v katero je vrezana glasba. Po enkratnem igranju se ta snov obrabi in plošča je pripravljena za uživanje. Plošče baje niso nič dražje od navadne mlečne čokolade.

Z A M L A D I N O I N P R O S V E T O

Adventna proslava v Celovcu

Na drugo adventno nedeljo je Kmečka gospodarska zveza skupno z Zvezo gospodinjskih absolventk in s Tinjskimi absolventi priredila v Mohorjevi hiši skupno proslavo.

Ob 9. uri so se zbrali številni udeleženci pri sveti maši, katero so darovali mil. g. prelat dr. Rudolf Blüml in nam govorili o adventnem hrepenenju sodobne družine, fare, naroda in vsega človeštva po Odrešeniku.

Po sveti maši smo se zbrali v dvorani Mohorjevega doma in prisluhnili govoru o družini, ki mora biti naša neporušna trdnjava. Zatem smo po uvodnih besedah o pomenu filma za sodobno orientacijo v življenju gledali film »Mož za Afriko«, ki je naredil na vse nenavadno močan vtis. Skrivnost trpljenja in zunanega neuspeha v luči delovanja Cerkve je osnovna misel tega misijonskega filma.

Po skupnem obedu v obednici Mohorjevega doma smo se zopet podali na zborovanje, pri katerem smo slišali vzpodbudne besede g. dr. Vinka Zwittera o zvestobi in ljubezni do rodne grude in do rodnega ljudstva. Takole nam je govoril:

Križ ne spremlja samo katoliškega človeka, marveč tudi katoliško družino in narod. Odpoved in žrtev, združeni s križem, pa sta garant vstajenja in podviga tudi za narodno občestvo.

Dvesto let traja detinska doba starih Slovencev v alpskem predelu. Sledi nato 12-stoletna njihova šola pod Bajuvari, Franki in Habsburžani. V štiristoletju si slovenski narod izgradi svojo književno, glasbeno, upodabljalno kulturo in svojo znanost. A tudi v svobodi mu je treba vedno nove žrtve in odpovedi.

Koroški Slovenci hranimo tri dokumen-

te slovenske narodne veličine: celovski rokopijski kot najstarejše slovensko pisanje, knežji kamen kot dokument narodne suverenosti in Mohorjevo družbo s prvo slovensko slovnico in prvim slovenskim literarnim glasilom kot kulturno zibelko slovenstva. Četudi že ustava iz leta 1848 jamči za neokrnjenost narodnosti, sledi v zgodovini koroških Slovencev zadnjega stoletja štirinajst postaj do Kalvarije v nacističnih letih 1941. in 1942. Ustavno zajamčena narodna enakopravnost iz leta 1955 pa je novo razdobje slovenske zgodovine.

Mladina — posebno mladina naših strokovnih šol — je cvet naroda. Dolžna je ohraniti zvestobo jeziku in slovenski kulturi in ne sme za nobeno ceno pretrgati vezi rodov pod prvobornostjo stoletja Einspielerja, Grafenauerja, Brejca, Starca, dr. Petka in dr. Tischlerja. Ob njeni požrtvovalnosti in dejavnosti se mora čl. 7 državne ustave izvesti in uresničiti v znamenju narodne enakopravnosti.

Po zaključnem skupnem zborovanju so se zborovalci razdelili in se podali na občni zbor Kmečke gospodarske zveze in Zveze absolventk gospodinjskih šol.

OBČNI ZBOR »ZVEZE ABSOLVENTK GOSPODINJSKIH ŠOL«

Zveza absolventk gospodinjskih šol je v nedeljo, 4. decembra po adventni prireditvi imela svoj letni občni zbor. Navzočih je bilo okrog 30 deklet. Na programu je bil najprej govor, ki ga je za dekleta pripravila ena izmed častitih sester. Po govoru pa smo izvolile nov odbor. Zadale smo si nalogo, da bomo v prihodnjem letu bolj razgibano delale, predvsem hočemo držati med seboj stik.

ŠPORTNI KOTIČEK

AVSTRIJSKE PRIPRAVE ZA ZIMSKO OLIMPIADO

V Inomostu bodo IX. zimske olimpijske igre l. 1964. Ker spadajo Avstrijci med najboljše smučarje na svetu, zato je razumljivo, da hočejo o priliki zimske olimpiade pokazati tudi svoje organizatorične sposobnosti. Že letošnjo jesen so določili terene, kjer se bodo vršila razna tekmovanja in strokovnjaki so si že ogledali vse ozemlje, kjer bodo razne naprave za tekmovanja o priliki te olimpiade. Preskrbljeno je tudi za alpske kakor nordijske discipline in seveda tudi za proge v višjih legah, če bi bile v nižinah vremenske in snežne razmere neugodne.

Zgradili bodo zimski stadion (drsališče), izgradili in povečali skakalnico ter progo za bob in sankanje. Tribune pri olimpijski skakalnici bodo lahko sprejele 60.000 gledalcev, skakalnica bo pa povečana, da bo dopuščala skoke do 90 m. Vsa arena okrog skakalnice bo tako zgrajena, da jo bodo kasneje lahko uporabljali tudi za druge prireditve.

Tudi olimpijsko vas za tekmovalce in funkcionarje bodo zgradili. Leti bodo tu stanovali in jedli. Vendar nameravajo postaviti zidana poslopja, katera bodo po olimpiadi uporabili za civilne namene.

NOGOMET V JESEN

Nogometne tekme v jesenskem roku so končane. V vseh nogometnih ligah in razredih je določeno, kdo je v jesenskem roku zasedel prvo mesto. V sestavi avstrijskega športa so rezultati sledeči:

1. DRŽAVNA LIGA A, ki združuje najboljše nogometne moštva cele Avstrije, je dobila svojega prvaka v Austria-Wien.

2. Med tremi REGIONALNIMI LIGAMI (Dunaj, Graz in Innsbruck) je v regionalni ligi-sredina, pri kateri so včlanjena nogometna društva iz Štajerske in Koroške, zasedel prvo mesto zaenkrat Kapfenberg; ogroža ga še Sturm iz Gradca.

3. KOROSKI ŠPORT pa je razdeljen takole:
a) KOROSKA LIGA združuje razen Austria-Klagenfurt vsa boljša moštva iz Koroške, med katerimi vodi kot najboljši Ferndorf.

b) v KOROSKI PODLIGI tekmujejo drugovrstna moštva, med katerimi se je najboljšo postavilo moštvo Donau-Klagenfurt.

c) I. RAZRED-VZHOD in I. RAZRED-ZAPAD sta nadaljni skupini nogometnih moštev. Sinča

ves v Podjuni in Bleiberg pri Beljaku sta med njimi najboljša.

Zadnja stopnja nogometnih moštev, ki se udeležujejo letnih prvenstvenih tekem v okviru avstrijske športne zveze, so tri grupe 2. razreda (Celovec, Beljak in zapad. Koroška). V grupi B (Beljak) sodeluje tudi športno društvo St. Janž v Rožu.

Hokej na ledu

Kdor si je v nedeljo ogledal tekmo proti IEV iz Innsbrucka, je bil priča lepi igri. Enotno je bilo mnenje vseh, da tako napete in kvalitetne tekme letos še nismo videli.

Po porazu naših Atletikov v Innsbrucku (2:6) tudi največji optimisti niso računali na takšen uspeh, vendar je celovška ekipa z izredno požrtvovalnostjo in znanjem dosegla tako rekoč nemogoče: rezultat 6:1 (1-0, 2-1, 3-0) je dosti jasn.

To je doslej najvišja zmaga Atletikov proti največjim tekmečem za lovoriko državnega prvaka. Upoštevati moramo, da je KAC nastopil brez poškodovanih — Lemona, Springerja, Monitzerja in Knolla. Zadnji je na tekmi proti reprezentanci mesta Helsinki doživel hud pretres možganov. Atletiki so zopet navdušili s prepričljivo zmago 5:0 (2-0, 2-0, 1-0). Razveseljivo je, da se kvaliteta viša od tekme do tekme, kar kaže tudi izredno zanimanje gledalcev. Zadnja tekma je bila odigrana pred popolnoma razprodano Mestno dvorano, okoli katere je policija naštel več kot 1000 osebnih avtomobilov. V naslednjih dneh bo gostoval v Celovcu vzhodnonemški prvak Dynamo Weisswasser.

Čez mesec dni se bo začelo državno prvenstvo. Že kar sedaj lahko razdelimo sodelujoče ekipe v tri kvalitetne skupine. V prvi se bosta brez dvoma borila za prvo mesto celovški KAC in moštvo iz Innsbrucka. Borba za tretje mesto bo potekala med dunajskim WEV in združeno solnograško-Kitzbühelsko ekipo (KSEG).

Beljaško in Štajersko moštvo bo v tej elitni družbi vir pridobivanja točk in izboljšave količnika golov. Višek prvenstva bo verjetno šele v zadnji tekmi, ko se bosta v Celovcu v borbi za točke sprijela oba neposredna tekmeča — KAC in IEV. Vendar je pred pričetkom prvenstva treba urediti še eno vprašanje: Kdo od treh Kanadčanov bo oblekel rdeče-beli dres? Znano je namreč, da v prvenstvenih srečanjih sme nastopiti le en Kanadčan.

Ron Hemmerling je iz tekme v tekmo boljši. Odlikuje ga odlična tehnika in precizen ter oster strel. Je kralj strelcev v celovski ekipi. Trener Edwards je odličen v obrambi in napadu, ter odličen taktik, saj je predvsem po njegovi zaslugi KAC državni prvak. In kot zadnji: Lemon. Skromen in brez dvoma najbolj priljubljen igralec rdeče-belih. Odlikuje ga izredna tehnika in poštena igra. Lani je v prvenstvenih tekmah do poškodbe tvoril hrbenico Atletikov. Toliko torej o Kanadčanih.

Dunajčani Huber, Knoll, Bachura, Tischer in Celovčani Kalt, Romauch, Knabl in Springer bodo skupno z Monitzerjem iz Kitzbühla branili naslov državnega prvaka. Jim bo uspel ponoven podvig?

Naše prireditve

ST. JAKOB V ROŽU

Ponovitev igre »Roža sveta«

bo v nedeljo, 11. decembra ob 7. uri zvečer v farni dvorani. Isto nedeljo popoldne ob dveh bo ista igra v Ločah pri Pušniku. Vsi lepo vabljeni!

Iz filmskega sveta:

HIROŠIMA

Ob 15. obletnici bombnega napada, ko je padla v jutranjih urah 6. avgusta 1945 prva atomska bomba na japonsko mesto Hirošima in ga popolnoma razdejala, predvajajo tudi v naših kinodvoranah dokumentaren film o tem strašnem dogodku. Minuli teden so ga kazali v Borovljah; upamo pa, da bo prišel na program tudi po ostalih krajih našega območja. Film je japonske izdelave in ga spremlja dobra in spretna prevata v nemškem jeziku. Katoliška filmska komisija ga je ocenila za mladino neprimerne zaradi grozot razdejanj in trpljenja nad sto tisoč pobitih in pohabljenih, a ga vendar toplo priporoča odraslim.

Film je sicer dokumentaricnega značaja, vendar prikazuje v povezavi dogodke v tistih dneh v Hirošimi. Šolska mladina se udeležuje dela za zmago cesarja in naroda, ko pomaga pri javnih delih, zlasti pri odstranjevanju ruševin ob številnih bombardiranjih od strani ameriškega letalstva. Vmes se udeležujejo vojaške šole, kjer jih učitelji vzgajajo v borbene vojake. Toda vedno pogostejši bombni napadi vzhajajo prebivalstvo.

Ugodnega jutra niso niti sirene tulile, da bi opozorile prebivalstvo pred bližajočo se nevarnostjo. Ko je nenadno padla uničujoča atomska bomba, je bilo prebivalstvo mesta pri svojih vsakdanjih opravilih. Ker je na Japonskem večji del zgradb tudi po mestih iz lesa, je ob splošnem razdejanju bilo mnogo ljudi pod ruševinami zasutih. Od učinkov atomske bombe ranjeni in pohabljeni, po vsem telesu zmaličeni, so mnogi v tem obupnem stanju postali žrtev požarov; reševalna akcija zdaleka ni zmogla ogromnega dela pri tako ogromnem uničenju. Prizori prikazujejo to katastrofo zelo realno, kar vzbuja v gledalcih najostrejšo obsodbo atomskega vojskovanja.

Ob koncu pokaže film tudi, kako se je Hirošima zopet opomogla, toda obletni dan atomskega napada je dan žalosti in spomina, ko se ob žalostnem pvonjenju vse prebivalstvo poda na prostor, kjer je bilo razdejanje najhujše.

FILM »SLADKO ŽIVLJENJE«

ki so ga pred kratkim predvajali tudi v Celovcu, je v poldrugem mesecu predvajanja prinesel že blizu dve milijardi lir vstopnine ter v tem presegel vse italijanske filme, izdelane po vojni. Prikazuje razvratno življenje takozvane rimske »boljše« družbe, ki je duhovno gnila in puhla.

Med nekaterimi ameriškimimi filmskimi producenti in jugoslovanskim podjetjem »Lovčen-film« so v teku pogajanja za snemanje koproducijskega filma pod naslovom »Niagara«. V bistvu bi bil ta film prikaz zanimivega življenja velikega jugoslovanskega znanstvenika Nikole Tesle, kateri je moč ogromnih slapov Niagare izkoristil za pridobivanje električne energije. Scenarij za ta film bo preskrbelo podjetje »Lovčen-film«.

Shakespeareov »Hamlet« je na Dubrovniških poletnih igrah 22. avgusta doživel stoto uprizoritev, odkar ga od leta 1952 igrajo v stari trdnjavi Lovrijenac. V teh letih si ga je ogledalo že več kot 45.000 domačih in tujih gledalcev.

Bitko pri Stalingradu so upodobili na ogromni sliki, ki je dolga 120 in visoka 16 metrov, ter jo bodo postavili na griču »Mamajev Kurgan«, znanem iz zadnje vojne. Slika je izdelalo več slikarjev iz ateljeja ruskega umetnika Grekova.

STROKOVNA TRGOVINA ZA
DEŽNA OBLAČILA
Ballon-Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvišimo takoj.

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Str. 16

Božična darila

ure, nakit, optični in fotografski artikli, pošni spominčki, najbolje kupite pri urarskem mojstru

Jos. Kremer

Popravila izvršim takoj in solidno — kupujem in zamenjam stro zlatu in srebru.

Zelezna Kapla Eisenkappel

Kaj čaka gospodarja konec leta

Kdor hoče biti skrben gospodar in umno voditi svoje posestvo, ne sme samo delati iz dneva v dan, ampak si mora svoje delo urediti po dobro zamišljenem in začrtanem načrtu. Delati mora torej tudi z glavo. Časa ima dovolj zlasti v zimski dobi, ko težko poljsko delo počiva. Tedaj se lahko ozre na preteklo leto ter premotri, kako je v tej dobi gospodaril. Potem pa naj usmeri misel naprej v bodočnost, kako bo kmetoval v prihodnjem letu. Na temelju pridobljenih izkušenj si bo sestavil svoj gospodarski načrt tako, da bo v poletnih mesecih lahko po njem delal. Razen tega se bo koncu leta pridružio razni opravi in obveznosti, ki jih je treba izpolniti.

Najprej naj sestavi obračun za tekoče leto, da dobi jasno sliko o svojem letošnjem gospodarjenju. Res je sicer, da ne vodi vsakdo pravega knjigovodstva, zato tudi ne morejo vsi napraviti natančnega obračuna. Vendar ima vsak več ali manj beležk o svojih izdatkih in dohodkih ter o raznih spremembah v gospodarstvu in zato tudi tem ne bo težko po spominu in s pomočjo teh beležk sestaviti primeren pregled svojega obratovanja. Četudi ta ne more biti natančen, vendar lahko služi kot podlaga za cenitev gospodarskega uspeha v minulemu letu in v pojasnitev marsikaterih napak, storjenih v tej dobi.

Za sestavljanje gospodarskega načrta za prihodnje leto je odločujoč navedeni obračun oziroma pregled. Dandanes že noben umen kmetovalec ne gospodari tjavendan, kajti takemu postopku morajo neobhodno slediti pogreški, ki povzročajo izgube. Zato je neobhodno potrebno, da si vsakdo začrta smernice svojemu bodočemu kmetovanju. Pokazale mu bodo že v najprej, kje in kakšno delo ga vsak čas čaka in kaj naj stori, da bo ob danih razmerah dosegel največji uspeh. Iz takega načrta bo n. pr. tudi razvidno, katero njivo bo treba v prihodnjem letu gnojiti s hlevskim gnojem, na katero bo zasejal oves, koruzo, lucerno, korenje, kam pride-ta krompir in pesa, kateri posevki potrebujejo umetnih gnojil, katere travnike bo treba branati, katera zemljišča osušiti in še mnogo drugega.

Tudi pri živini je treba vnaprej določiti, če se bo hlev preuredil, katero živino bo pital in prodal, koliko telet bo redil, koliko svinj pripustil in slično. Vse to naj skrben gospodar sedaj ob koncu leta dobro premisli in določi tako, da bo v skladu s celotnim obratom. Z obračuni in pregledi preteklega leta in prejšnjih let ter s strokovnim znanjem, ki si ga pridobi s čitanjem kmečkih knjig in časopisov ter na kmetijskih tečajih, bo izvedel, kako naj to najbolje stori.

Ko je vse to dobro premislil ter si se-

Tržno poročilo

od 1. 12. 1960

Položaj na koroškem živinskem trgu je ostal v primerjavi s preteklim tednom nespremenjen. Izvozili smo 107 glav goveje živine. Med temi je bilo 81 repov klavnega in pitanega goveda in 26 repov pitovnega goveda.

Voli in biki (kg žive teže): 10 do 11 šil. V izjemnih slučajih do 11.60.

Telice: 9 do 10 šil. 50 grošev.

Krave: 7 do 8 šilingov kg žive teže.

Klavna teleta (na kmetiji): 12 do 14 šil. kg žive teže. Povpraševanje po njih pa je bilo šibko.

Ponudba klavnih prašičev je na Koroškem še vedno velika. Za kg žive teže so plačevali 1. dec. t. l. na kmetijah na splošno 12.— šil.

Mladi pujski so stali na celovškem trgu kg žive teže: 15 do 16 šilingov. Cene so lahko padale.

Iz Koroške so izvozili v Italijo teden prej 84 konjev in 4 žrebeta.

Sveža jajca pa so stala na drobno 1,40 do 1.50.

stabil primeren gospodarski načrt, si naj pripravi potrebne knjige za knjigovodstvo za prihodnje leto. Spomin današnjega človeka je preveč obremenjen z raznovrstno znanostjo in z mnogoštevilnimi opravili, da bi si brez posebnih beležk mogel ohraniti podrobnosti. Zato je kmetijsko knjigovodstvo nujno potrebno. V ta namen si mora že sedaj nabaviti potrebne knjige in knjižice, izmed katerih so najbolj enostavne: blagajniška knjiga in obračunska knjiga, gospodinjstva knjiga, knjiga setve in pridelkov, knjiga živine in brejosti. Vanje naj takoj ob začetku zabeleži inventar ali popis premoženja, da dobi pregledno sliko o stanju svojega posestva. Iz knjig ali beležk minulega leta naj prenese dolgove in terjatve, gotovino in še marsikaj drugega. Po Novem letu mora vanje vnesti vsako izpremembo v gospodarskem obratu: prejem in izdajo denarja, nakup in prodajo blaga, setev, žetev, košnje in razna dela na polju in travnikih, v sadovnjaku, osetitve in druge spremembe v stalu živine. Knjige morajo biti tako natančno vodene, da je iz njih vsak čas razvidno stanje kmetije.

So pa še druge nujnosti, na katere je sedaj čas misliti. Tako je treba pregledovati zavarovalne police proti požaru in v druge namene. Skrben gospodar vedno pazi, da so zavarovalne premije točno poravnane, da je v slučaju nesreče krit z zavarovalnico. Nikdar torej ne zanemarjati nakazil zavarovalnih in drugih premij!

Tudi na zadruga in društva ne smemo pozabiti, ampak moramo čimprej porav-

Zdravnik svetuje:

Krčne žile

Da imamo krčne žile, pravimo takrat, ko so podkožne vene na golenih močno razširjene in zavite ter izstopajo ter se torej zelo vidijo. Poglejmo, kaj lahko povzroče take razširjene vene v zdravstvenem pogledu!

V teh zavutih in na zavojih razširjenih venah zastaja venozna kri, ki je že tako in tako nasičena z različnimi produkti notranje človeške preosnove. Ti produkti so strup za naše telo in kri bi jih morala odati v ledvice, da bi se s sečjo oziroma z izdihanim zrakom izločile. Ker pa kri zastaja, se ti strupeni produkti izločajo najprej nazaj v steno krčice same, nato pa v tkivo okolice krčic. Posledica tega so razni lišaji po koži, ki je krčici najbližja. Pozneje se na tako lišajasto kožo, ki močno srbi, naselijo še klice, ki povzročajo gnojenje in koža postane tam gnojno krastasta. Pozneje se iz teh gnojnih krast razvijejo rane, ki se zelo nerade celijo.

Zivljenjsko nevarne lahko postanejo krčice, ki se vnamejo. Posebno nevarno pa je to za noseče žene in porodnice.

Kaj je vzrok, da se krčice razvijejo? Vzrokov je več. Najprej bi omenili prirojeno nagnjenje organizma, da se vene razširijo. Drugi in zelo pogosti vzrok je ploska noga. Zaradi nepravilne lege kosti v spodnji okončini se kri ne more pravilno pretekati in stene žil se zaradi zvišanega pritiska v žilah razširijo. Tudi podvezovanje nogavic cirkularno pod kolonom ali nad njim z elastiko zelo pospeši nastajanje krčic, prav tako tudi vsak poklic, v katerem opravljamo delo pretežno stoje. Posebno nevaren čas na nastanek krčic je nosečnost. Takrat je v trebuhu žene pritisk na ožilje že tako in tako povečan; če takla žena v nosečnosti mnogo stoji, je skoraj nemogoče, da se ji žile ne bi razširile.

Matere, pazite v nosečnosti nase, da vam ne nastanejo krčne žile, nagnjenje h krčicam bodo podedovali potem vaši otroci! Pazite tudi, če nimajo vaši otroci mogoče ploske noge, in poskrbite že v njihovi rani mladosti, da se jim napaka popravi.

Pri dolgotrajni stoji bomo preprečili razširjenje žil s povijanjem goleni ali z gumijastimi nogavicami ali s trajnim zavojem, tako imenovanim cinkovim nalepom, ki ostane na goleni vsaj tri tedne. S tem do-

nati članarino in druge prispevke, kajti korporacije morejo brezhibno delovati le tedaj, če člani redno plačujejo prispevke in izpolnjujejo svoje oboeznosti. Kmečki gospodar sam je brez moči. Le v skupnosti s sovrstniki postane tako močan, da se lahko postavi v bran proti drugim dobro organiziranim ustanovam. Zlasti važno je zanj združništvo, ki edino zaradi svoje zelo razpredene organizacije daje moč in pravico, da lahko kaj zahteva in tudi doseže. Združništvo pa more koristno delovati le tedaj, če ima mnogo članov-kmetov in če ti vsi redno izpolnjujejo svoje dolžnosti, med katere spada tudi pravočasno poravnavanje deležev.

Naročnino za časopise in strokovne liste navadno pobirajo okrog Novega leta, s katerim začne večina glasil svoj novi letnik. V tem času mora gospodar računati z izdatki za to dandanes vsakemu kmetu nujno kulturno potrebo. Brez poljudnega časopisja in brez strokovne literature se noben kmet ne more izobraziti pa tudi ne umno gospodariti na svojem posestvu, brez naročnine pa tudi noben list ne more izhajati. Tako mora gospodar pač seči v žep in nakazati članarino za naročeno časopisje; čim prej, tem bolje, da ima vsaj to skrib odvezto.

Tako smo tu našli nekaj točk, za katere naj se vsak gospodar sedaj ob koncu leta pobriga, da jih bo izpolnil, kolikor se to pač da. Prepričan je lahko, da bo potem laže začel novo leto z boljšimi upi na bodočnost in na uspeh svojega dela.

sežemo enakomerno stisnjenje žil in kri v krčicah ne zastaja.

Tudi ko so na koži že bolezenske spremembe, pomeni enakomerno povijanje goleni polovico zdravljenja, pa ne samo na mestu obolenja. Najbolje in najhitreje pa se boleznijo kože, povzročene po krčicah, ozdravijo z ležanjem, ko okončina počiva.

Da žile »osušimo«, dajemo tudi injekcije v krčice. Z injekcijami dosežemo umetno vnetje v notranjosti žile in žila se na tem mestu sprime in zapre. Dobro je, da imamo na dan, ko dobimo injekcijo, golen povito. Injekcij v žile pa naj žene ne prejemajo v nosečnosti ali med menstruacijo in tik pred njo.

KRATKI NASVETI

Motna steklena posoda

Na steklu kozarcev, posebno pa še steklenih vrčev za vodo se sčasoma napravi motna obloga, ker se iz vode izloča apnenec. Taka posoda res ni vabljava. Očistimo jo tako, da denemo v posodo natrganega časopisnega papirja, nanj pa nalijemo precej močnega kisa. Vse skupaj naj stoji čez noč. Nato s časopisom zdrgnemo steno, posodo pa oplaknemo s čisto vodo in posušimo. Pri debelejši oblogi postopek ponovimo, oziroma pustimo kis v posodi dalj časa. Kis hitreje učinkuje, če ga pogrejemo.

Bela vrata

ostanejo dalj bela in nepokvarjena, če namažemo najbolj izpostavljen dele z brezbarvnim voskom. Tanka prevleka varuje vrata pred umazanijo in obrabo.

VINO V KONZERVAH

Po večletnih poskusih so v Franciji izdelali koncentrat vina, ki ga lahko hranijo v konzervah. Temnordčja tekočina, po gostoti podobna sirupu, vsebuje 65 odst. alkohola.

Skrivnost vinskega koncentrata je v tem, da presežek tokočine ne izhlapi, marveč ga odstranijo s posebnim načinom zmrvovanja. Koncentrat je laže spravljati in tudi stroški za prevoz so znatno manjši. Če hočemo pridobiti navadno namizno vino, zmešajo koncentrat s svežo vodo.

Šoferski kotiček

Vsi smo od časa do časa tudi pešci

(Nadaljevanje in konec)

§ 76 (8) Na postajališčih javnih prometnih sredstev se sme stopiti na cestišče z namenom vstopiti v vozilo šele, ko je to obstalo.

Mnogi ljudje še ne vedo, da smejo voziti v zadostni razdalji »v primernem tempu« voziti mimo postajališč, oziroma, da se morajo ustaviti, ako je prišel tramvaj v območje postajališča.

§ 76 (9) Pešci ne smejo prestopiti zapornic, varovalnih vrvi ali verig; ne smejo jih dvigati in ne lezti pod njimi.

Ta zakon je naperjen predvsem proti mladini, vendar ravno pri železniških zapornicah vedno znova spet opazujemo tudi odrasle, ki nimajo potrpljenja, kako lezejo pod zapornicami ali celo čez nje. Smisel zapornic in verig je vendar ta, da zavarujejo pešce pred posebno nevarnimi prometnimi sredstvi ali mesti. Zapore niso torej nikake šikane, temveč služijo le varnosti vsakega posameznika.

§ 78 (a) Na pločnikih in poteh za pešce v naseljenih krajih je prepovedano nositi predmete, ki so ostrji, konicasti ali drugače nevarni, tako da bi lahko ogrožali druge.

Tudi to prenašanje ostrih ali konicastih predmetov je poglavje zase. Dolge palice, cevi, kose, lestve itd. pogosto privedejo do nezgod in poškodb. Posebno moramo biti pazljivi pri nošnji takih predmetov na vogalih. Hodimo tedaj počasneje!

Parabolično zrcalo, ki svetlobni snop odbija, in steklo, ki ga mora prepustiti, morata biti vedno čista, da žaromet dobro funkcioniira!

Posebno zahtevno je čiščenje paraboličnega ogledala. Najboljše navodilo je: ne dopusti, da se umaže. Če pa je res potrebno to delo, potem prah odpihajmo, nato zelo rahlo očistimo površino ogledala s popolnoma čisto volneno krpico ali še bolje z vato.

*Lepa
božična
darila*

vam nudi domača trgovina

Johan Lomšek

ŠT. LIPŠ, TIHOJA 2, DOBRLA VES

Za kuharice

Telečji zvitki v omaki

½ kg telečjih zrezkov, sol, poper, žlica olja; 5 dkg prekajene slanine, 4 kisle kumarice, 4 žlice olja, 2 žlici moke, ščepec paprike, 3 do 4 žlice smetane, limonin sok.

Teletino zremo na lepe zrezke, jih potolčemo, osolimo in popoprano ter namažemo z oljem. Narežemo na tanke rezance suho slanino, dobro seseklamo kumarice, dodamo smetano in vse skupaj premešamo. S to zmesjo nadenemo pripravljene zrezke, jih zavijemo in povežemo z nitko. Nato razbelimo v kozici olje, zložimo vanj zrezke in jih dušimo, po malem prilivamo vode. Ko so zrezki pečeni, odstranimo njih nitke in jih zložimo na krožnik. Na olju, ki je ostalo v kozici, opravimo dve žlici moke in malo paprike, zalijemo z vodo in izboljšamo omako s smetano in limoninim sokom. Ko omaka prevre, jo zlijemo čez zrezke. Zrezke lahko nadenemo tudi s prepraženimi gobami.

RADLMAYR'jeve

preproge, zavese, volnene in prešite odeje, namizno perilo v

bogati izbiri in poceni

pri

RADLMAYR

VILLACH, Postgasse

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Istrska storija

V Istri, za oko prelepi deželi, kjer o božiču še ovce pasejo, je veliko grmovja pa malo drevja in poleti manjka vode, pozimi pa kruha. Samo žalosti ljudem že sto in sto let ne manjka. Zato jo imajo toliko, da je od nje trpka vsaka beseda in tudi tale storija, ki jo v Istri otrokom pripovedujejo.

V srečnem kraju, kjer teče voda, raste drevje in jedo ljudje pšenični kruh, je živel človek, ki ni nikoli nič delal. Samo ležal je in lenaril in v spotiko svetu pol življenja brez dela napravil. Potem se je naveličal zbadanja in sklenil, da pokaže ljudem, kaj zna.

Vzel je sekuro, šel v gozd in podrl najlepši hrast. Oklestil je veje, zavlekel deblo domov in začel tesati. Vaščani, ki ga še nikoli niso videli pri delu, so vreli skupaj, se čudili in izpraševali, kaj bo napravil.

»Vreteno za mlinsko kolo!« jim je odgovoril.

»Glejte no,« so dejali ljudje, »smo si mislili, da lenari, pa je moči zbiral za veliko reč. Vretena se je polotil! To ni karšibodil!«

Vreteno za mlinsko kolo res ni karšibodi. Lepo, ravno in na okroglo mora biti obdelano, da kolo ne opleta. Tesar, ki tako reč dela, ve, koliko je umetniže zraven.

Vnet za svojo stvar je človek tesal in tesal, da so trske in iveri odletavale po dvorišču. Ker pa dela ni bil vajen, je deblo zatesal. Ko je meril, je spoznal, da je za vreteno že prešibko.

»Nič ne dé, napravim soro!« je dejal in tesal z vneto naprej.

Kmečki otroci vedo, da veže sora pri vozu skupaj prvo in zadnjo premo, mestni naj si to zapomni! Za soro ni treba izučnega kolarja. Vsak gospodar jo zna obdelati iz primerno debelega in dobro ravnega bukova, jesenovega ali drugega debela. Ravni hrastičev bi bilo škoda za to in tak les je pretežak.

Seveda, če se človek prvič v življenju k delu pripravi in teše soro iz debelega hrastovega hloda, je stvar drugačna. Ko je mislil, da je sora gotova, je bila vsa krevljasta in vegasta, na sredi pa tako tenka, da se je šibila.

»Nič ni, zatesal sem! Napravim rajši toporišče za sekuro!« je dejal, presekal les na dvoje in obdeloval en konec naprej.

Kdor je kaj fanta, zna napraviti ročico za voz ali toporišče za sekuro. Pripraven les obseka najprej na tni in potem lično obreže in ugladi na rezilniku. Fante tako delo veseli. Samo vedeti je treba, da sekira ni pripravna in nima uspešnega za-

maha, če je toporišče pretežko. Zato je bolj priličen jesen, ki je žilav, prožen in lažji kakor hrast.

Človek, ki pol življenja ni nič delal, je tesal in obsekaval kos lesa, da je bilo dvorišče že polno trsk in iveri. Dolgo je bil količek še zmerom predebel za toporišče, potem je bil pa nenadoma prešibak in človek sam ni vedel kako, da mu ni ostalo nazadnje nič v roki.

»Šment nazaj, skoraj bi se mi bilo pokazilo! Dobro, da imam še en konec!« je dejal in začel obdelovati drugega.

Dolgo je bil predebel, potem pa tudi nenadoma prešibak in ko je človek nehal obsekovati, je držal v roki droben konček.

»Klādivo nasadim na to,« se je domislil in obrezoval polence najprej s pipcem. Rezljal je in rezinil, a klinček, ki ga je nazadnje napravil, je bil predroben in prekratek. Še za dleto ali šilo ne bi bil, ker

Zanimive in pestre počitnice

Nedvomno najbolj zanimive in pestre počitnice med Evropejci sta preživeli 25-letna Dunajčanka dr. Elfrida Hummel in prav toliko stara švicarska študentka Susi Goll. Trajale so precej časa — dve in pol leti. V tem času sta z avtostopom obredli pol sveta, prevozili kakih 150.000 km in se sedaj vrnili na Dunaj. Ljubiteljem dunajske radijske oddaje za avtomobiliste »Autofahrer unterwegs« sta se pred nekaj dnevi tudi osebno predstavili.

Z Dunaja sta odrinili leta 1958 spomladi. V žepu sta imeli dvesto dolarjev ter vozovnico za ladjo do Ceylona. Nista vedeli, kam gresta, pač pa se jima je zdelo, da sta za ceno potovanja po zemeljski obli potrebna dva pogoja: da si mlad in da si izobraženo dekle. Njun račun se je dobro obnesel.

Na tem potovanju sta bili v gosteh pri kraljih in državnih, pri filmskih režiserjih in umetnikih. Seveda sta morali marsikdaj tudi delati, da sta nagarali potrebni drobšč za pot naprej. Pomivali sta krožnike, pestovali otroke vseh plemen, zbirali stare odpadke in cunje in tako dalje. Priporočilno pismo, ki jima ga je dal neki dunajski župnik, jima je odpiralo vrata v samostane in misijonske hiše.

Prometna vozila, katera sta uporabljali, so bili poleg vlaka, ladje, letala in avtomobila še velblodi, sloni, volovske vprege in sani na pasjo vprego. V Indiji sta pili mleko iz iste skledice s svetimi kravami, srebal zeleno lužo v vaških potokih, spali v votlinah, v bambusovih kočah in šotorih iz palmovga listja.

iztaknili med kupi mrličev. A zlate verige nismo dobili in sam Bog ve, kaki vrsti so nam jo snedli, sa je imela pripadati nam, ker je bil Gustavus Alophus najprej zadet iz našega samokresa! Nebeško je bilo tako bojevanje in lažje bi umiral, da sem umrl pri tisti batalji! Padel pa je tudi naš grof Pappenheim, dober, a osoren zapovednik! Še sedaj mi silijo solze v oči, če se spominjam imenitnega tega kapitana! O, ljubi moj, tudi ti se še na vse to spominjaš, ker se kaj takega ne more pozabiti!«

Pri teh besedah se je oče razgrel in hodil po sobi gor in dol. Lukež je za nekaj časa utihnil, nato pa je zopet pričel:

»Pečarjev Boltežar! Glej, tudi tega so skozi in skozi prestrelili v batalji pri Emmershausenu, kjer smo natolkli švede! Ko je ležal na trati, je govoril: 'Mislim sem, da je več stopnic do nebeškega kraljestva, pa se prav hitro pride po njih!'« Lukež je poizkušal, da bi sam ležal pred stopnicami nebeškega kraljestva.

Poklical je Visočana k sebi.

»Polikarp, kamerad! Že vidim, da umreti ni nič posebnega; prej ko umrjem, bi pa nekaj vendarle rad vedel! Bogve, ali še živi Jošt Schwarzkobler, s katerim sva toliko let skupaj jahala po nemških poljih in po nemških vaseh? Sam Bog ve, če še živi!«

Oče je obstal pri bolniku in opazil sem, kako so se mu tresla kolena, ko je sedal na stolček. »Schwarzkobler —! Gotovo še živi!

mora biti ročaj tudi za tako orodje debelejši.

Človek je premišljeval in ugibal, za kaj bi klinček porabil, pa je zagledal pri hlevu prislone grablje, ki jim je manjkal v čeljusti zob. Ni pomislil, da morajo imeti grablje zobe iz drenovega ali gabrovega lesa, in jim je pomeril hrastovega. Klinček je bil tak, kakor da je nalašč grabljam za zob narejen, ravno prav debel, ravno prav dolg. Vsadil ga je v čeljust in zadovoljno dejal:

»Saj sem vedel, da mora iti velika stvar po sreči, če se je pravi človek poloti.«

Zadel je grablje na rame, šel po vasi in oznanjal na ves glas: »Zdaj pogledajte, kaj znam in kaj sem napravil!«

Ljudje, ki so videli prej toliko tesanja in slišali zdaj toliko govorjenja, so pozabili, da je za en sam ničvreden zob stari grabljam posekal najlepši hrast.

»Malo takih!« so mu pritrdili in ga imeli zanaprej v veliki časti.

Tako pripovedujejo v Istri, za oči prelepi, a za srce prežalostni deželi, kjer manjka poleti vode, pozimi pa kruha.

Janez Rožencvet

S tirolskim jodlanjem sta ustavljalci avtomobilov ganili srce siamskemu kralju. Indonezijski predsednik Sukarno jima je za petje podaril majhno opico v rdeči suk-njici, bolniki v zavetišču za gobavce na Havajih pa so priredili zanju denarno zbirko.

Ko pa sta prišli v Združene države, se je začel razkošni del njenega romanja. Iskalci novosti za televizijo in reklamo po njej so razkazovali drobni človeški čudesi iz srednje Evrope na milijonih in milijonih aparatov. Walt Disney ju je najel za indijanske ples v svoji pravljčni vasi pri San Francisku.

Poleg tega pa sta mimogrede morali v Kaliforniji obirati grozdje, prati plenice ter pomagati v Hollywoodu balzimirati pokojnike iz filmskega carstva. V Las Vegas sta vseh zabav trudnim kvartačem prepevali spet jodlarje, na Alaski pa sta za dvanajst dolarjev na dan krmili vprežne pse, ki so ju sem pa tja tudi vozili po zasneženih planjavah. Ob slovesu jima je eskimski lastnik pritisnil za spomin v dnevnik tri prste, namočene v ribje olje.

V New Yorku sta srečali baronico Trap-povo, poglavarico pevske družbe, ki že deset let navdušuje Ameriko s svojimi nastopi in katere zgodbo zdaj dajejo na Broadwayu v obliki glasbene komedije. Tam so jima ponudili, da bi dve leti hodili predavati o svojih doživljajih po ameriških srednjih šolah, toda nista mogli sprejeti. Morali sta na Dunaj. Vendar sveta željni popotnici upata, da bosta mogli iti kmalu spet v široki svet in tudi to, da bodo do takrat Susi spet zrasli lasje, katere so ji redovnice nekega budistovskega samostana v Kambodži ostrigle do golega. Imele so jo za kandidatko v svojem noviciatu — in to seveda po pomoti...

Mačka ima dolgo življenje

Razen kanarčka, ki so ga udomačili nekako pred 400 leti, je mačka naša najmlajša domača žival. Niti iz predgodovinske niti iz klasične dobe niso med najdbami kosti našli njenih ostankov. Darwin piše, da omenja mačko prvič neka sanskrska listina iz Indije, ki je stara 2000 let.

Stari Grki so imeli isti izraz za kuno in divjo mačko, tako da po njihovem izrazu ne moremo sklepati, če so že poznali domačo mačko. Ni dvoma, da so stari Egipčani našo mačko prvi pritegnili v krog domačih živali.

Egipčanski svečeniki so pripeljali iz Nubije neko vrsto mačke v templje in skladišča, jo oklicali za sveto žival ter posvetili boginji lune Basti. Mačke so morali imeti, da so lovile miši, ki so gospodarile v skladiščih. Mrtve mačke so balzimirali kot umrle kneze. V mestu Burbastisu so našli mnogo mačjih mumij.

Tudi v Perziji so zaupali svečenikom upravo državnih žitnih kašč in tudi tam so se branili proti mišim z dolgodlako, skriljasto sinjo vrsto mačk, ki so še danes znane kot »perzijske«. Prav tako so v Siamu gojili posebno vrsto mačk za templje, ki so znane kot »siamske«, s kratko dlako, srebrnosive, s črno krinko na obrazu.

V Evropi so se pojavile prve mačke za križarskih vojn. Vitezi so prinesli iz Egipta in Palestine nubijske mačke kot darilo svojim damam. Nubijske so se najbrž križale z evropsko divjo mačko in tako je nastala domača mačka, kot jo poznamo mi in ki jo zoologi imenujejo »ciprsko mačko«.

Vse mačje vrste so približno enako velike. Pri njih ni take velikostne lestvice, kot jo poznamo pri psu, kjer vidimo komaj funt težkega pritlikavega pinča, pa tudi velikega bernardinca.

Visoška kronika

19. Dr. Ivan Tavčar

»Polikarp, kamerad, ali se še spominjaš, kako nas je Ferdinand razvrstil po polju pri nemškem Lützeniu? Za globokim jarkom so stale naše vrste; najprej nekaj pešcev, potem pa mi v sedlu. Hej, bili smo železen zid, mi Pappenheimovi jezdec! Ej, lepo je bilo in čedni časi so bili! Saj vendar še veš, kako je nato prihrumel sam Gustavus Adolphus, da se je kar zemlja zibala?! Naj se reče, kar se hoče, bil je velik kapitan, ta Gustavus Adolphus, in vojne je bil izučen ko malokdo! Ali se še spominjaš vsega tega? Kakor strela je bil čez jarek s težkimi konjiki in naše pešce so teptali v tla. Pa je mislil, da jih bo več. A mi na konjih smo stali prav blizu, ker je bil tako ukrenil naš grof Pappenheim. Pripodili so se do nas, Midva in Pečarjev Boltežar z Gabrške gore smo stali v prvi vrsti in takoj smo sprožili na švedskega kralja svoje samokrese. Malo se je zgenil in široki klobuk z belimi peresi mu je izginil z glave. Ti pa si zavpil: 'Glej, Lukež, kako veliko in težko zlato verigo ima okrog vratu!' No, pa mu je nekdo izmed umazanih pešcev, ki je odnesel življenje izpod kopit švedskih konj, ustrelil zadaj v hrbet ter ga pognal s sedla. Mi pa kakor vihar čez njega, da so ga pozneje komaj

— Čemu naj bi ne živel?«

Lukež je obmolknil in nekaj je premišljeval.

Oglasil se je gospodar:

»Lukež, da mi ne zameriš! Veš, radi tiste kase, ki smo jo dobili pri Emmershausenu in vzeli iz švedske bagaže, ti nisem vsega povedal. Zamolčal sem ti tvoj delež in krivo sem govoril, da je Schwarzkobler s silo vzela ta delež! Še je pri meni in izplačam ti ga, ko ozdraviš!«

Kako težko mu je šla beseda iz ust! Gotovo ga je silno motilo, da je moral takega priznati v navzočnosti svojega sina!

Bolnika pa ni pretresla ta novica; mirno je odgovoril:

»Polikarp, kamerad! Čemu mi pripoveduješ take reči? Prijatelj si mi bil vse dni, kar sva se poznala, ali jaz sem, ker si imel dosti več pameti in boljše glavo, visel na tebi, kakor visi pes na svojem gospodarju. Zadovoljen sem bil, da sem smel tusem na Visoko in da sem smel živeti s tabo. In sedaj, ko mi prihaja zadnja ura, bodi ti izrečena zahvala! Gospodar si mi bil, pa tudi prijatelj si mi bil; jesti si mi dajal in piti si mi dajal. Ali sem potreboval še kaj več?«

Tu je pričel o gospodarstvu:

»Polikarp, Posavčevo dekle, ki je sedaj mala dekla pri tebi, ni kaj prida. To boš že moral odsloviti. — Na Čimženico ne sejaj zopet pšenice; tam se ne obnese, veruj mi, tam se še nobeno leto ni obnesel!

— No, če pa imaš še kaj mojega deleža, daj ga Izidorju, da bo sem in tja mislil na starega Lukeža!«

Nekam mlo se mu je storilo, ko je opazil, kako silijo solze po njegovem licu. Očetu se je obraz raztegnil, ker je prejkone pričakoval, da bo Lukež svoj delež volil njemu, a ne meni.

Bolnik je še govoril:

»Po meni boš gotovo vse opravil, Polikarp, ker si mi bil prijatelj in kamerad. Pa si ne delaj preveč izdatkov! Če te je volja, postavi tja, kjer bom imel večni svoj kvartir, lesen križec, seve, če bi križec preveč ne veljal!«

Prosil je, da bi mu dali vode. Pil je, a veliko ni mogel.

Tudi je prosil, da bi ga malo vzdignili ter mu dejali pod hrbet kaj cunj, ker so ga pričele boleti kosti.

Poizkušala sva ustreči njegovim željam. Pri tem sva ga pri eni strani vzdignila, da bi mu kaj mehkega podrinila. A morala se mu je premečniti ostrina, ki mu je tičala v prsih, ker mu je glava omahnila in ker mu je pričela kri teči iz rane. Tudi ga je bila utrudila dolga govorica in mešati se mu je pričelo. Povzdignil je svoj glas in vprašal: »Ali jih slišite, kako buče topovi? Victorial! Victorial!«

Kri ga je zalila in umrl je na trdem ležišču prej, nego je prišel kaplan iz Poljan.

(Dalje prihodnjič)

An alles haben wir gedacht was den Lieben Freude macht

Damen-Makohosen
mit Bein, Gute Strapazqual., alle Größen **12.60**

Damen-Seidenunterkleider **Frauen-Pelzhosen**
garantiert maschenfest, mit schöner Spitze . . . **23.80** aus gutem Seidenpelztrikot, sehr warm . . . **19.80**

Perlon-Unterkleider **Damen-Achselschlußhemd**
neue Fassung, seitlich geschlitzt . . . 65.90 **49.80** aus Makotrikot . . . **19.50**

Damen-Flanellnachthemden **X-Zug-Gummischlupfer**
aus reiner Baumwolle, schöne Muster 69.80 **46.50** Strapazschlupfer, alle Größen . . . 22.90 **18.90**

SAMONIG VILLACH AM SAMONIG-ECK

KAUF SCHUHE BEI Grohar

Ko Božič se zdaj približuje nsak

WALCHER - obleke daruje!
Klagenfurt, 10. Oktoberstraße 2

K. Sekerka
Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse

Günstige Feldstecher Angebote

MALI OGLASI

Patentni brzopletilni stroji.
Edini aparat z dvojnimi čolničkom na svetu z vzgrajenim avtomatom za vzorčkanje (brez gredi, uteži in ploščic) — pri SÄTTLER, Klagenfurt, am Heuplatz.

Posebna ponudba: Domača volna, topla in tepežna 7.50 S. Volna za ročno in strojno pletenje ugodno v Celovcu pri SÄTTLER, am Heuplatz.

Filmi

Borovlje: Sobota in nedelja, 10. in 11. 12.: Der Galeerensträfling (III). Razgibano življenje kaznjence 18. stoletja v Franciji, po romanu „Les misérables“ Viktorja Hugo. — Torek, 13. 12.: Duell im Morgengrauen (IV). Tragedija med očetom in sinom v divjem zapadu. — Četrtek, 15. 12.: Die Nacht der Spionin (IVA). V zasedni Franciji se srečata angleška agentka in angleški špijon. Ljubez, strah in nezaupanje vodijo do smrti žene. V filmu več nepotrebnih dvoumnih prizorov.

St. Jakob v Rožu: Sobota in nedelja, 10., 11. 12.: 12 Mädchen und ein Mann (III). Nesmiselni ljubzensko-kriminalni film, kjer nastopa Toni Sailer. — Torek, 13. 12.: Die Höllenkatze (V). Biografija zloglasnega ženskega gangsterja v Ameriki, ki povečuje brezvestne tatvine in moritve!

Plibek: Sobota, 10., nedelja, 11. 12.: Der kühne Schwimmer vom Alpensee (IVA). Neumna filmska komedija, kjer sleparijo pri plavanju. — Torek, 13. 12.: Auf den Schienen zur Hölle (IVA). Gangsterski film, kjer najde smrt agent zavarovalnice, ker je on sam prvi krivec zapada.

Bistrica v Rožu: Sobota, 10. 12.: Der Gefangene (IV). Proce proti kardinalu v komunistični državi. — Nedelja, 11. dec.: Fähre nach Honkong (IV). Tragikomična doživljaja na vožnji po Aziji. — Sreda, 14. dec.: Cowboy (IV). Zgodbe z divjega zapada.

Dobrla ves: Sobota in nedelja, 10. in 11. 12.: Arzt aus Leidenschaft (IV). Dogodbe prenapeteža v svojem poklicu. — Sreda, 14. dec.: Die Farm der Verfluchten (III). Dogodivščine iz avstralskih lovskih podvigov.

Radio Celovec

Nedelja, 11. 12.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 12. 12.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. Zanimivo, poučno, razveseljivo. Slovenski samospev od nekdanj do danes (9). 18.00 J. F. Perkonig - Rok Arih: Ugrabljen strd. — Torek, 13. 12.: 14.00 Poročila, objave. Dr. Grafenauer: Pota ljudskih pesmi na Koroškem. — Sreda, 14. 12.: 14.00 Poročila, objave. Za našo vas, Kar želite, zaigramo. — Četrtek, 15. 12.: 14.00 Poročila, objave. Bolje je paziti kot zdraviti se. — Petek, 16. 12.: 14.00 Poročila, objave. Adventni čas. Glej ne izgubi svetle smeri. — Sobota, 17. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

STADLER Möbel

Wünschen Sie sich was

Wir können Ihre Einrichtungswünsche erfüllen: In unserer großen Möbelauswahl finden Sie vom Einfachen bis zum Ausgefallenen alles, was Ihr Herz begehrt. Und das Schöne dabei ist, daß Sie Ihre gesamte Einrichtung bei uns auch auf bequeme Teilzahlung kaufen können. Nach einer kleinen Anzahlung liefern wir sofort frei Haus.

WIR LADEN SIE ZU EINEM UNVERBINDLICHEN BESUCH UNSERER SOEBEN FERTIGGESTELLTEN MODERNEN **AUSSTELLUNGSHALLE** EIN. DIE REICHE AUSWAHL DER DORT AUSGESTELLTEN MODELLE BETET IHNEN VIELE NEUE ANREGUNGEN ZUR GESTALTUNG IHRES HEIMES.

Machen Sie sich Freude

Ein Auto mit ungemütlichen, unbequemen Holzsitzen würde niemand kaufen — aber muten Sie Ihrem „Sitzfleisch“ zu Hause nicht oft schlimmere Sachen zu? Was kostet schon ein Sessel oder eine Garnitur, gemessen an den vielen Stunden verrauter Behaglichkeit, in denen Sie sich darin entspannen. Welche Freude fürs Auge sind unsere farbenfrohen Bezugstoffe. Holen Sie sich bei uns Anregung für bequemes Sitzen.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr **Haus der guten Möbel**
KLAGENFURT, Theatergasse 4 . Tel. 50-24,52-62

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje. Gospodinjske potrebine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG
KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

KRISCHKE & CO

KLAGENFURT, 8.-Mai-Straße und Neuer Platz 12

Žimnice od 279.-

Kovtri od 129.-

Zglavniki od 28.-

Pernice od 198.-

Odeje od 98.-

Posteljno perje od 20.-

v največji izbiri in poceni!

Zelo velika zaloga otroških vozičkov, tudi rabljenih, že od 190.— S.

Perilo za dojenčke, otroke, dame in gospode

Posteljnina

Stotine otroških vozičkov in postelj!

TRGOVINA H. THOMASSER
VILLACH, WIDMANGASSE 33

Trgovska hiša kvalitetnega blaga

LODRON

Zavese, preproge, tekači, prešite odeje, žimnice, posteljno perilo, ležalni stoli, talne obloge, posteljno perje.

Villach - Beljak, Ledergasse 12

Nudimo vam v znani najboljši kvaliteti božična darila

Bluze - Jopiči
Plašči - Kožuhi

Rosl König
Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Lepa božična darila vam nudi po ugodnih cenah trgovska hiša

Batelitsch
Klagenfurt, Benediktinerplatz

Božična darila

Moško in damsko perilo, blago

v največji izbiri pri

L. MAURER
Klagenfurt, Alter Platz 35

IZUMITELJ KOLESA JE BIL

12. julija leta 1817 je Sauerbronn prvič sedel na svoj novi izum ter se ob splošnem norčevanju pognal na njem po klancu pred Karlsruhe. Smešna je ta vožnja vsekakor bila, zakaj njegovo kolo še ni imelo pedalov in prenosa, temveč ga je baron poganjal s tem, da se je z nogami odriaval od tal.

Pedal je novemu vozilu dodal šele dosti pozneje telovadni učitelj Trefz iz Stuttgarta, ki je prenos pogona usmeril na zadnje kolo. Toda v zametku je bicikel izum Sauerbronna, kateremu so očetovstvo pozneje tudi uradno priznali. Prav tako je ta čudaški plemič izdelal in dal patentirati prvi vzorec pisalnega stroja št. 1. 1829.

RADIO-APARATE
najnovejših modelov, godala, plošče. Vse dobite na ugodne obroke pri

Leo Truppe
VILLACH, Oberer-Kirch-Platz

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

Grinzel
KLAGENFURT, Alter Platz 34

Poiščite boljše . . . (Otroške) igrače

v zelo veliki izbiri v našem posebnem oddelku

Grinzel
KLAGENFURT BURGASSE

Kern RADIOHAUS

FAHRZEUGE RADIOHAUS ELEKTROWAREN

Radio aparati Šivalni stroji Kolesa V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN
Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke